

אשכוליה

בדרך תמים

קונטרס ב'

פרקי הדרכה ללימוד העיון בליקוטי מוהר"ן
מיוחד ללומדי תורה הזמנית - תורה ב' ה"ב

הקונטרס יו"ל ע"י ארגון "תמימי דרך"
שע"י ע.ר. נחלת חן

לעי"נ הרה"ח ר' אלעזר ב"ר שלמה יהודה ז"ל
גלב"ע ל' כסליו תשמ"ה
ומרת איטא בת ר' דוב בעריש ע"ה
גלב"ע ז' טבת תש"ע

ולהצלחת וישועת ר' נתן יעקב בנימין בן איטא הי"ו וויצהנדלר
ובני ביתו בכל מילי דמיטב

מהדורת ביקורת

מוגש בזה לעיון ותועלת הציבור הצעת דברים ודרכי הלימוד

לשמיעת שיעורים בהסבר על פרקי הדרכה וכן שיעורים
האיך לומדים את התורה לפי שלבים אלו ניתן להאזין
בקו החדש של תמימי דרך 0733574600 שלוהה 6.
השיעורים הם באידיש ובלה"ק.

להשגת הקונטרס וכן להארות והערות ניתן להתקשר לפל' 0527148323
או במייל תמימי דרך
a029950018@gmail.com
(מייל חסום)

עמוד: שמואל ! לוי
0533147130
3147130@gmail.com

מבוא

תוכן החוברת

פרק א – השלבים בקיצור..... יא

פרק ב – הרחבת השלבים..... יז

פרק ג – לימוד עצמי..... מה

מבוא

ברגשי קודש ובשמחה ובטוב לבב, הננו להגיש לפני הציבור היקר תמימי דרך ההולכים בתורת ה', את הקונטרס "אשכילה בדרך תמים", בו יבואו פרקי הדרכה ללימוד העיון לליקוטי מוהר"ן.

ברוך השם המהפכה "שווה לכל נפש" בתורה זמנית קנתה שביטה בלב חסידי ברסלב, ובכל מקום ומקום נראים אנשי שלומינו היקרים הלומדים בקביעות בסדר על פי הלוח היומי, ובכך הורחב לימוד התורה הזמנית אצל כל אחד ואחד באופן שיהיה שווה לכל ונפש.

אך מאידך הצמאון והתשוקה ללימוד העיון לליקוטי מוהר"ן, גוברת מיום ליום, ואנשי שלומינו חותרים ומעמיקים יותר ויותר בתורתו הקדושים, ופשוט ומובן שהחיפוש אחר העיון והעמקה הוא אינו דבר שכלי גרידא, אלא הוא נובע מחתירה וביקוש אחרי דברי רבינו הקודש, להבין יותר כל עצה האיך הוא לעובדה ולמעשה, להתבונן בפרטי ובנין התורה כדי להרחיב את שפיכת הלב בבינו לבין קונו, לדקדק בכל אות ואות כדי למצוא עוד תרופה למכותינו, לקשר קישורים מיניה וביה כדי לראות ממרחק גדולת הצדיק העליון, לשאול שאלות מעמיקות כדי לחתור בדקות העצה החודרת לנימי נפשם ונשמתם, לפתוח פסוקי המקראות כדי לראות האיך כל תורה ותורה חובקת כל תיקוני הבריאה מראשית הקלקול עד התיקון אחרון וסופי שעליה אנו מחכים, וכנהנה כנהנה רבות.

לכן שמחה היא לנו ליתן כלי עזר ללימוד העיון, הבנוי על ספר הנפלא "מסילות" שעודנו בכתובים ומתעתד לצאת בקרוב אי"ה, ויש להבהיר שכלי עזר אלו מיועד בעיקר לאנשים שעדיין לא טעמו טעם העיון ולא ידעו את מסלול העיון והח"י כללים, ומעתה כל אחד ואחד עם מעט רצון יוכל גם ללכת ולעיין בתורתו ולטעם טעם נופת צופים הנוסף מדפי תורתו. וגם לאלו הלומדים על פי הלוח היומי, מומלץ לשלב לימוד העיון עם סדרם הקבוע, וכמובן גם אלו שלומדים במתכנת אחרת שיהיה להם לעזר וסיוע בלימוד לפי הקונטרס הנוכחי.

אמנם אין דברינו לאנשים שכבר השכילו ומטיבי לכת המה ללכת במסילות העיון ויש בזה הרבה מדריגות של עיון כל אחד ואחד לפי שורש נשמתו, ובזה אי אפשר כלל ליתן הדרכה, אדרבה ייתכן שהדרכה זו יהיה להם לקושי ולמכבד. אמנם גם להם יועיל להם שבטרם יכנסו ללימוד העיון שלא ידלגו על עקרונות הבסיסים טרם יכנסו ללימוד המעמיק והעיוני.

קראנו לקונטרס זה בשם "אשכילה בדרך תמים" על שם הפסוק "אשכילה בדרך תמים מתי תבוא אלי אתהלך בתם לבבי בקרב ביתי" (תהילים קא פסוק ב) ופירש המלבי"ם: "הדרך הזה שיהיה תמים באמת, עד שלא ילך הוא אל הדרך רק הדרך תבא אליו, ר"ל שלא יהיה ע"י הרגל, רק שיהיה מוטבע בנפשו, בענין שהדרך ימצא בטבעו" ע"כ.

ואנו תקווה שלימוד על פי השלבים אלו יהיה כלי עזר ללכת "בדרך התמים באמת" בפשיטות להבין מה רבינו הקודש אמר, ו"הדרך תבוא אליו ויהיה מוטבע בנפשו" עד שיוכל כל אחד ואחד ללמוד כל תורה ותורה בליקוטי מוהר"ן, לדעת את את הדרך אשר יהלך ולא יתבלבל מרוב פרטים ופרטי פרטים, וכשיקנה בהירות בתורה יוכל למצוא עצות בתורה על כל פרט ופרט וילך כל היום בעבודתו על פי התורה אכ"ר.

קונטרס זו הוא חלק א' - הבקיאות והבהירות בתורה, והם כוללים ד' שלבים כפי שתחזינה עיניכם, בעזרת השם אנו מקווים להוציא חלק ב' ובו יופיע הדרכה מיוחדת על חלק מהח"י כללים, השלבים בנויים על פי הספר הנפלא "מסילות" שעודנו בכתובים

ומתעתד לצאת בקרוב אי"ה, כן הוספנו בסוף "לימוד עצמי" כדי להרגיל את הלומד האיך לעשות שלבים אלו לבד, ובכך יוכל לעשות זאת בכל תורה ותורה.

כמו כן כדי להקל על הלומד הקמנו שיעורים מיוחדים על פי השלבים אלו, וניתן לשמוע בקו תמימי דרך 0733574600. שלוחה 6. [כעת השיעורים הם רק באידיש, ואי"ה כשיהיה שיעורים בלה"ק נעדכן אותם על כך]

התודה והברכה מיוחדת ל"הרב יואל משי זהב שליט"א בעל הספר מסילות שעל פי הספר ועל הדרכתו הצמודהבנינו את קונטרס זו, וכן תודה מיוחדת ל"הרב מיכאל חשיך" שליט"א, ול"הרב מרדכי שלום רוזנפלד" שליט"א שסייעו ועזרו בקונטרס וכן במסירת השיעורים על סדר השלבים. וכן תודה מיוחדת ל"מערכת ברסלב" על עזרתם וסיועם חיזוק התמידי בתורה הזמנית בכללות ובפרטות בסיוע בקיום השיעורים אלו בקו.

ואחרון אחרון חביב תודה מיוחדת למלאך העומד ואומר גדל ל"הרב שמחה הוס" שליט"א שהגיה את כל הקונטרס מהחל ועד הכלה ובלעדו לא היה יוצא קונטרס זו. בשכר זו יבורכו מן השמים, ויתברכו בכל הברכות, ויזכו לקבל השפעת הנבואה מהמלווה הגדול ויהיה כל השפעות טובות להם על ידי לחם ומים

בברכה תמימי דרך

פרק א

שלבים בקיצור

פרק א

שלבים בקיצוד

שלב ראשון:

לימוד ד' פעמים את התורה

בתחילת הלימוד בספה"ק ליקו"מ יש חשיבות גדולה ללמוד כמה פעמים את התורה וזאת, כדי להכיר את המושגים החדשים של התורה. שכן בכל תורה ותורה מגלה לנו רביה"ק מושגים חדשים שיתכן ולא שמענו אותם מעולם, וכדי שנוכל להיכנס לתוככי נבכי התורה ועיונה, צריך מקודם להכיר את כל המושגים שבתורה החדשים וגם הישנים.

אשר על כן מובן מאליו, כי אין להיכנס מיד בתחילת הלימוד בלימוד העיון, אלא אדרבה כדאי ללמוד את התורה במהירות ומבלי להתעמק יותר מידי, לא ב'גירסא' (כמו ה'אמירות'...) אלא עם רצון להבין את מהלך התורה.

וגם אם בלימוד באופן כזה צצים כל מיני שאלות או יסודות ודברים לא מובנים, לא להיבהל מהם, שכן בהמשך הלימוד הכל יתיישב היטב בעז"ה. (ואם זה שאלה שממש מפריע להמשך הלימוד, ציין זאת לעצמך, ובהזדמנות תשאל מישהו שכבר יודע היטב את התורה, או להסתכל בספרי המפרשים; 'עוטה אור', 'נעימות נצח' וכיו"ב), העיקר שלשון התורה תהיה שגור על פיק, עם הכירות מלאה של כל המושגים המוזכרים בתורה.

שלב שני:

לימוד בשו"ת פניני נצח

עריכת מבחן "פניני נצח" נועד כדי לקנות קנין 'מלא' בבקיאות בתורה, מבלי להפסיד אפ' תיבה אחת מהתורה. בדרך כלל בתחילת לימוד התורה מרוב תשוקה להבין את מהלך התורה, וגם להוציא עצות למעשה, מדלגים, מבלי לשים לב, על כל מיני פרטים 'חשובים' בתורה, ולכך נועד החזרה על התורה באמצעות שאלות ותשובות "פניני נצח", דרכו עוברים על כל התורה; סעיף אחרי סעיף ודיבור אחרי דיבור, לחרוט אותם בלבנו מבלי לשכוח בעז"ה.

להרחבת השלב השני ודרך הלימוד בשו"ת ראה בעמוד מה.

שלב שלישי:

לימוד מהו: יסוד - ראיה - טעם - הגדרה - הסבר - הלבשה

השלב השלישי בטרם נכנסים לעומק העיון, לציין על כל דיבור ושורה בתורה, מהו יסוד ומהו ראיה, איזהו נותן 'טעם' ואיזה 'הסבר', וכן מהו 'הגדרה' ומהו 'הלבשה'. זאת כדי שתהיה כל בנין התורה פרוס לפנינו כשולחן הערוך, בבהירות וברהיטות.

שלב זה בנוי על פי פרק ג' של הספר הנפלא "מסילות", בו מבאר המחבר, כיצד כל תורה בליקו"מ יש לה מבנה מיוחד משלה וכל השגה ועצה חדשה בתורה בנויה בסדר מיוחד, עם יסוד שעליה יש ראי' מפסוק או ממאמר חז"ל, וכן טעם שמבאר מדוע זה מביא את זה וכדו'. ולפעמים יש גם בחי' והגדרה חדשה, וכן ביאור מאמר חז"ל וכו', לכן בשלב זה נתמקד ללמוד את התורה באופן שנדע כל שורה בליקוטי מוהר"ן מהי האם הוא יסוד או ראי' או טעם וכו'.

להרחבת וביאור שלב השלישי ודרך הלימוד בה ראה בעמוד נט.

שלב רביעי:

בנין סולם שלבי המאמר

לאחר שאנו יודעים כבר כל המושגים בתורה, בקיאים בכל הלשונות שבתורה וגם ברור לנו כל שורה מהי בדיוק, נוכל לבנות סולם שלבי המאמר.

דהיינו כפי שמוהרנ"ת גילה לנו (בהקדמה לליקו"מ), כל תורה בנויה כארמון שלם, עם חדרים וקומות ועוד ועוד. וכדי להיכנס לתוככי העיון בתורה, לגלות את כל אריגת הקשרים מתחילת התורה ועד סופה, עלינו לסדר את כל התורה, שלב אחרי שלב, מדריגה אחר מדריגה, לדעת איזו עבודה תביא לעבודה אחרת, ואיזו ידיעה משוייך ליסודות האחרים וכן להלן, עד העצה המעשית המתגלית בתורה אליה אנו שואפים להגיע ולקיימה בשלימות.

לשם כך, הכנו תרשים של סולם, ויש להתחיל מהשליבה הראשונה למטה, לכתוב המדריגה הראשונה המוזכרת בתורה, וכך לעלות מדריגה אחר מדריגה למלאות כל שלב ושלב של התורה, עד שנגיע אל ראש הסולם בעז"ה.

להרחבת וביאור שלב זה ראה בעמוד עט.

פרק ב
הדחת השלבים

פרק ב

הרחבת השלבים

הרחבת שלב הראשון

לימוד התורה ד' פעמים והכרת המושגים החדשים

בתחילת הלימוד בספה"ק ליקו"מ יש חשיבות גדולה ללמוד כמה פעמים את התורה וזאת, כדי להכיר את המושגים החדשים של התורה. שכן בכל תורה ותורה מגלה לנו רביה"ק מושגים חדשים שיתכן ולא שמענו אותם מעולם, וכדי שנוכל להיכנס לתוככי נבכי התורה ועיונה, צריך מקודם להכיר את כל המושגים שבתורה" החדשים וגם הישנים.

ולכן כדאי לעיין בעיון קל בספרי המפרשים כמו "עוטה אור" או "נעימות נצח" כדי לקבל קצת הבנה במושגים, ובכך זה יקל להמשיך את השלבים הבאים, ובוודאי בהמשך הלימוד יעיין יותר יותר.

א. יש לציין, כי שלב זה אינו סתירה להמשך לימוד העיון על פי הכלל הראשון "מיניה וביה" [דהיינו להבין כל דבר רק לפי מה שנתבאר בתורה], כי המטרה כאן בעיקר להבין את כל פירושי המילות וסדר הדברים שבתורה, באופן בסיסי ביותר. אך חשוב לדעת כי למרות שעתה אנו מתבססים על ידיעות והקדמות פשוטות, מכל מקום בהמשך לימוד העיון לפי הכלל הראשון מיניה וביה, חשוב להתבונן בכל מושג איזה דבר ניתוסף על המושגים אלו, וכפי שנרחיב בהמשך.

כמו בקו השיעורים של תמימי דרך יוכלו לשמוע ב' שיעורים על כל המושגים הבסיסים.

לתועלת הלומדים נציג את פרק ב' מהספר החשוב 'מסילות', בו מתבאר החשיבות ההכרחית בלימוד הבקיאות הדק היטב, לפני שנכנסים ללימוד העיון.

מתוך ספר מסילות פרק ב

ליגמר והדר ליסבר

הכרח לימוד פירוש הפשוט הדק היטב

השלב הראשון בלימוד המאמר, הוא ללמוד את המאמר בפשיטות בהבנה טובה, כמו שכתב רבי אברהם ברבי נחמן ז"ל (בהקדמה לביאור הליקוטים): "לגמור תחילה בפירוש הפשוט, והדר לסבור בעיון ועומק שבהם", דהיינו שילמד את התורה במתינות ובישור הדעת, להבין היטב בפשטות דבר דבור על אופניו.

והנה יש הרבה שרוצים ללמוד בעיון מיד, ומדלגים על החלק הזה של הבנת פשטות התורה הדק היטב, ומתחילים לקשר התורה מיניה וביה עוד לפני שלומדים הדק היטב את התורה בפשיטות (כמו שיתבאר בפרק הזה), וזה גורם להרבה סילופים ועיקומים בהבנת דבריו הקדושים, כי באופן זה אי אפשר להוציא מסקנות נכונות מהתורה (כמו שאי אפשר להוציא הלכה למעשה מסוג לימוד כזה בגמרא), וגם זה הוא הגורם לבסוף להרבה אנשים שכבר התחילו בלימוד ההבנה והעיון בליקוטי מוהר"ן להתיימשך בהמשך הזמן מלימוד העיון, מאחר שקשה מאד שיהיה לאדם חיות אמיתי מסוג לימוד שכזה, וגם שמרגיש בנפשו שהחידושים אינם אמיתיים, ואינו יכול לסמוך על לימוד כזה שאומר חידושי עצמו, ולבסוף מפסיק

בלימוד זה כלל, ומגיע למסקנה שרק פלוני ואלמוני יודע ללמוד היטב, והוא נשאר מבחוץ.

מה שאין כן כשלומד בדרך הנכונה, אזי החידושים אינם בדרך של חיפוש חידושים כלל, אלא מריבוי לימוד המאמר הדק היטב, עוד פעם ועוד פעם, ממילא בא אליו הבנה יותר ויותר עמוקה בדברי התורה, וממילא מתנוצצים במוחו הביאורים האמיתיים והמוכרחים מתוך קשרי המאמר מיניה וביה, כי זהו הכלל שרבינו ז"ל לא השאיר דברים סתומים, רק השאיר הביאור בתוך אותו המאמר עצמו, בראשו באמצעיתו או בסופו, ואין אנו צריכים כי אם להרים את המכסה ולמצוא את המרגלית.

ובאופן לימוד כזה יש חיות עצומה, מאחר שהולך בדרכי אמת, ורואה כיצד המאמר עצמו מתבאר מיניה וביה, ואינו בדרך אורות בעלמא ודמיון שוא, אלא דברים מוכרחים ממש.

ואף על פי שבתחילת הלימוד הפשוט הוא כאילו בלא חיות, אבל אדרבה דייקא על ידי הלימוד באופן זה, יש לו אח"כ חיות עצומה בהמשך הלימוד, והוא כמו מי שבונה בנין, שבתחילה יש העבודה השחורה לחפור היסודות ולשאת האבנים וכו', שאז לפעמים אין הרגשת הפאר והיופי והחן של העבודה, אבל בהמשך הזמן כשנבנה נדבך אחר נדבך, ומתחיל לראות פאר הבנין הנפלא, אז יש לו חיות עצומה דייקא מתוך היגיעה הפשוטה, כך הוא בלימוד התורות שבהכרח צריכים קודם להתייגע בפשיטות ממש ללמוד את המאמר כראוי ללא בהילות כלל, רק במתינות עצומה לבאר לעצמו הדק היטב, אף אם עדיין אין לו אור וחיות כל כך, ובוודאי בהמשך הלימוד יהיה לו חיות עצומה, (על דרך המבואר בתורה א' שצריכים קודם בחינת 'נון', שהוא השחרות שאין לה אור מעצמה, ואז מאיר בו בחינת 'חי'ת' שהוא החיות והאור).

ולכן צריך זהירות ושמירה יתירה שלא לדלג על חלק זה, ואדרבה דייקא על ידי שישקיע הרבה בחלק הזה, של לימוד מתון מתון של המאמר בפשיטות, בהבנה טובה, לבאר ולהגדיר לעצמו היטב בכל שורה מה אומר רבינו כאן, שאומר ידיעה חדשה שעל ידי דבר פלוני זוכים לפלוני, ומביא ראיה מפסוק פלוני, וכיצד הוא הראיה, מאיזה תיבות של הפסוק, ומהו הטעם לזה וכו' וכו' כמו שיתבאר, כמה שישקיע יותר ללמוד כך כמה וכמה פעמים, ממילא יזכה להגיע מתוך זה אל הביאור האמיתי של המאמר, ויצעד בדרכי העיון הנכונים ללא שום עיקום ומכשול.

ע"כ מתוך ספר "מסילות"

הרחבת שלב שני

לימוד בשו"ת פניני נצח

לימוד בשו"ת פניני נצח נועד כדי לקנות קנין 'מלא' בבקיאות בתורה, שתהיה שגור על שפתינו לשון רביה"ק מבלי להפסיד אפי' תיבה אחת מהתורה.

אכן, הלב בוער ויש רצון גדול כבר לחדש חידושים ולכתוב מהלכים, אך מכיון ורצוננו שהלב יבער כהוגן, שנזכה לידע להוציא עצות למעשה מהתורה, לחדש חידושים וגם לקשר קישורים מיניה וביה, צריכים מקודם להבין היטב כל התורה ולא להפסיד אפי' 'תיבה' אחת, שכן כל מילה של רביה"ק מדוד היטב ואסור להפסיד אותו.

אך מנגד לא באנו ח"ו לומר שיש להתעלם בעת שנופל ברעיונו חידוש ולמחוק אותם. אלא כוונתנו שלא נשים את כל כובד המשקל עליהם, כי אם להתייחס להם כבדרך אגב, שכן לפני לימוד והבקיאות בכל התורה כהוגן, ייתכן והחידושים או ההסברים אינם נכונים כלל.

[ובדרך העבודה, פשוט וברור, כי כבר בתחילת הלימוד ניתן ללכת עם התורה ולקיים את העצות המפורשות היטב, ולפרש שיחתו לפני ה', כמבואר במדורים בהמשך החוברת, אך כדי להוציא עצות חדשות, צריכים להתאזר בסבלנות, כאמור].

לתועלת הענין נעתיק קטע אחד מהספר הנפלא 'מסילות'

"אזהרה לקפוץ מדריגות"

מרוב נחיצות הלימוד הזה, ומריבוי הטעות שיש בבהילות לקפוץ לעיונים וביאורים, לכן לא נתעצל לכפול שוב האזהרה הזו, שלא ינסה בעת הלימוד הפשוט הזה לחפש חידושים או לבאר סברות והסברים, כי כל זמן שאינו בקי היטב בהתורה, אזי קרוב לוודאי שלא יהיו סברותיו וחידושיו על דרך האמת כי אם על דרך הדמיון, או על דרך חידושים ישנים והסברים המונחים בראשו ממקומות אחרים ולא ביאורים המתחדשים מתוך חדשות מאמר זה, לכן כל המטרה של הלימוד הזה בינתיים הוא רק ללמוד ולהבין את מה שכתוב בפירוש בתוך המאמר ללא שום תוספות של קשרים חידושים וביאורים, רק מתוך שימת לב לכל הפרטים ופרטי הפרטים שיש בהמאמר, על ידי לימוד מבנה המאמר היטב.

אין זה סותר שכדאי להחזיק אצלו עט ודף, שבכל פעם שיעלה במוחו איזה קושיא או איזה קשר, שירשום אותו בקיצור על דרך אפשר, ובהמשך הזמן כשכבר יהיה בשלבים הבאים של עיון והבנה עמוקה, יוכל לבחון אותם ולראות אם הם עולים בקנה אחד עם אמיתת קשרי המאמר. אבל כל זה הוא רק בדרך אקראי אם מתנוצץ לו "ממילא" איזה חידוש, אבל הוא מצד עצמו לא "יחפש" כעת לעיין ולא ינסה לחדש ולבאר כלל.

התועלת בספר בלימוד ספר שו"ת פניני נצח

וכדי לזכות לשלוט בכל הלשון של התורה, יש לחזור על התורה בדרך שאלה ותשובה, כפי שהפליא לעשות מחבר הספר הנפלא "פניני נצח".

והתועלת בזה היא בשני מישורים: הן במישור השינון והחזרה - לקנות בקיאות בלשונו הטהור של רביה"ק. והן במישור העיון וההבנה - לשלוט בכל המהלך של התורה הדק היטב. שכן פעמים רבות, שמחמת חוסר שימת הלב לכל פרט ולכל ראייה ומאחז"ל שרביה"ק חוזר ומשזר בבנין תורתיו הק', ניתן להחסיר עניינים שלימים העלומים בין בתרי הדברים, והרי ידוע שכל ענין חרוז ומקושר למשנהו, ואם יחסר אפילו רק תיבה אחת, נמצאנו חסרים בכלל הבנת הדברים אפי' בפשוטן. וכאשר יחזור על הדברים באופן של שאלה ותשובה, כל פרט ופרט מהתורה, שורה אחרי שורה וסעיף אחרי סעיף, יעורר לבו לשים לב ועין לכל פרט וענין.

מן הענין להביא כאן שיחה נפלאה אודות הבקיאות הנצרך בליקוטי מוהר"ן ז"ל (ח"י מוהר"ן שע"ה):

פַּעַם אַחַת עָמַדְנוּ לְפָנָיו בְּלִילָה וְדַבְּרָנוּ עִמּוֹ הַרְבֵּה מִכֶּמֶה וְכִמְה תּוֹרוֹת שְׁגָלָה לְפָנֵינוּ [אֲשֶׁר עָתָה כָּבֵר נִדְפְּסוּ כָּלֶם אַבְּל אֲזַ עֲדִין לֹא נִדְפְּסוּ סִפְרֵינוּ], וְהֵייתִי מְזַכֵּיר לְפָנָיו אֵיזָה תּוֹרוֹת וְהֵייתִי מִפְּלִיג לְפָנָיו עֵצֶם שֶׁבַח הַפְּלָגַת חֲדוּשָׁיו. וְכֵן כֶּמֶה וְכִמְה תּוֹרוֹת, כִּי כָּל תּוֹרָה וְתוֹרָה הִיא חֲדוּשׁ נִפְלָא וּמְפֻלָּג מְאֹד מְאֹד אֲשֶׁר תִּכְלָה הַנֶּפֶשׁ מֵעֵצֶם עֲרִבוֹת וְהַפְּלָגַת הַחֲדוּשׁ, לְמִי שֶׁזּוֹכֶה לְעֵין בְּהֵם בְּאַמְתּוֹ. וְהֵיינוּ מְדַבְּרִים הַרְבֵּה מוֹזָה, אַחֲרֵיכֶּן לְמַחֲרָתוֹ בְּבִקּוֹר נִסְעָתִי עִמּוֹ לְלוֹוֹתוֹ בְּדַרְךְ.

עָנָה וְאָמַר, אֶתְמוֹל הִנַּחְנוּ וְסִדְרָנוּ הַסְּחוּרָה שְׁלָנוּ [שְׁקוּרִין קְרָאס] בְּרוּךְ הַשֵּׁם הִיא סְחוּרָה יְפָה מְאֹד מְאֹד. וְטוֹב הִיא שֶׁיְהִיָּה לַחֲנוּת זֶה מִשְׁרַת טוֹב וְיְפָה שֶׁיִּכּוֹל לְהַנִּיחַ וְלִקְפֹּל וּלְסַדֵּר כָּל חֲתִיכָה סְחוּרָה יְפָה יְפָה עִם הַקְּצָה לַחוּץ (פְּדַרְךְ הַמְּשַׁרְתִּים הַמְּבַחְרִים שֶׁמְקַפְּלִין הַסְּחוּרָה

וּמִנִּיחִין קָצֵת לַחוּץ כְּדֵי שְׂיִרְאָה הַקּוֹנָה בְּבֹאוֹ תַכְּף מֵהוּת יוֹפֵי הַסְּחוּרָה),
 וּכְשֵׁיבֹא אֶחָד לַקְּנוֹת אֵיזָה סְחוּרָה יוּכַל הַמְּשַׁרֵּת לַחֲטֹף מִיַּד בְּזְרִיזוֹת
 אוֹתוֹ הַמִּין סְחוּרָה שְׂצָרִיךְ הַקּוֹנָה, וַיִּפְתַּח אוֹתוֹ בְּמַהֲירוֹת לַפְּנֵי
 הַקּוֹנָה וַיְהִי מֵרָאָה לוֹ מִיַּד הוּד יוֹפֵי פָּאָר הַסְּחוּרָה הַטּוֹבָה הַזֹּאת.
 וְהַנְּמֻשָּׁל מוּבָן שְׂצָרִיכִין אֶחָד שְׂיִהְיֶה בְּקֵי הַיֵּטֵב מְאֹד בְּכָל תּוֹרוֹתָיו
 שְׂגֵלָה שְׂיִוְכַל לַסְּדֹר כָּל תּוֹרָה יִפְהָ יִפְהָ עִם הַקְּצָה לַחוּץ. וּכְשֵׁיבֹא
 אֶחָד וַיִּרְצֶה לְהִתְקַרֵּב וּלְדַבֵּר מִתּוֹרָתוֹ יוּכַל לְהוֹשִׁיט לוֹ מִיַּד אֵיזָה
 תּוֹרָה שֶׁהוּא צָרִיךְ אֲזַ כְּפִי עֲנִינּוֹ. כִּי כָּל תּוֹרוֹתָיו הֵם כְּלָלִיּוֹת גְּדוֹל מְאֹד
 מְאֹד שְׂיִכּוֹלִין לְמַצֵּא בְּהֵם מַה שְׂצָרִיךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד, רַק צְרִיכִין אֶחָד
 שְׂיִהְיֶה בְּקֵי הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב שְׂיִוְכַל לְהוֹשִׁיט לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מַה
 שְׂצָרִיךְ בְּאוֹתָהּ הָעֵת. וְהֵבֵן הַשָּׂאָר מֵאַלְיָה:

הִדְרַחֲבַת שֵׁלֵב הַשְּׁלִישִׁי

לִימוּד יִסוּד רֵאִיָּה טַעַם וְכוּ'

אחרי שזכינו ללמוד את כל התורה בבקיאות כמה פעמים, וכבר אנו יודעים את כל המושגים בתורה, וגם בקיאים בכל דיבור ותיבה מהתורה, מגיע השלב השלישי והוא לימוד אופן מבנה התורה.

שלב זה בנוי על פי פרק ג' של הספר הנפלא "מסילות", בו מבאר המחבר, כיצד כל תורה בליקו"מ יש לה מבנה מיוחד משלה וכל השגה ועצה חדשה בתורה בנויה בסדר מיוחד, עם יסוד שעליה יש ראי' מפסוק או ממאמר חז"ל, וכן טעם שמבאר מדוע זה מביא את זה וכדו'. ולפעמים יש גם בחי' והגדרה חדשה, וכן ביאור מאמר חז"ל וכו', לכן בשלב זה נתמקד ללמוד את התורה באופן שנדע כל שורה בליקוטי מוהר"ן מהי האם הוא יסוד או ראי' או טעם וכו'.

המטרה בזה היא, שיהיה דברי התורה מסודרים לפרטי פרטים, ולדעת כל שורה בליקוטי מוהר"ן מה היא מבארת, האם הוא יסוד חדש או ראי' וכו'. שכן כאשר אין לומדים בצורה זו ייתכן שילמדו את התורה וינסו ללמוד בעיון ובעמקות אך בסוף של דבר יישאר תמיד התורה באי בהירות, וכל זה נובע כי יש קטעים שלימים בתורה שלא יודעים האם הוא ראי' בכלל לסעיף הקודם או שמא הוא יסוד חדש בתורה וכפי שנרחיב להלן יותר.

כדי להבין ביתר עומק את השלב זה ומטרתו, נביא דוגמא מלימוד הגמרא ששם העמיד הרמח"ל יסוד האיך בנוי דברי הגמרא וז"ל:

חלקי המשא ומתן הראשיים שמהן נבנים הסוגיות כולן בכל

התלמוד ז' והם

א. מימרא. ב. שאלה. ג. תשובה. ד. סתירה. ה. ראי' ו.

קושיא ז. ותירוץ.

וזה פירושם.

מימרא - הוא שיאמר אומר מאמר אחד [כלומר: שיאמר מאמר מעצמו מבלי שיבקשו ממנו].

שאלה - שיבקש אחד מאחד ידיעת ענין מה [כלומר: שישאל השואל איזה ספק שיש לו או מה שלא מבין].

תשובה - ששייב הנשאל לשואל על שאלתו, [כלומר: ששייב לו תשובה למלאות ידיעתו, וכאן מסתיימת מערכה אחת, שהתחיל מימרא לשאלה ותשובה].

סתירה - שיבטל מאמר שנאמר ויכחש מכל וכל [כלומר: שהגם שמוכן המימרא מכל מקום מקשה עליו על ידי סתירה ממקום אחר ויהיה קושיא שאין עליה תירוץ]

ראי' - שיובא מה שממנו תתבאר אמיתת אחד מן המאמרים

שנאמרו או מן הדיעות שנסברו. [כלומר: שמביא ראי' למימרא
הראשונה]

קושיא - שיראה היות במאמר מן המאמרים או דעה מן הדיעות
מה שאינו אמת או שאינו נאות. [כלומר: שאינו מקשה עליו מכוח
סתירה, אלא מקשה עליו מכוח קושיא שלא יתכן לומר כך וכך]
תירוץ - שתוסר הקושיא מן המאמר אשר הוקשה עליו או מן
הדיעה. [כלומר: שמתרץ מה שהקשה מכוח קושיא ובזה מתיישב
המימרא].

עד כאן דברי הרמח"ל. והגם שדבריו צריכים ביאור רחב מכל מקום הבאנו זאת רק כדי
להראות שגם דברי הגמרא בנוי על פי מהלך וסדר מסוים, ולכן גם בליקוטי מוהר"ן
ראוי לדעת האיך הוא בנוי.

ואחרי עיון מדוקדק בתורות מצאנו שנחלק לו' חלקים בתורה, ואלו הן:

- א. יסוד - דהיינו גילוי וידעה חדשה, שצריך לעשות כך וכך, או שע"י דבר פלוני
מגיעים לדבר פלוני.
- ב. ראייה - שהוא ראי' מפסוק או מאמר חז"ל [ולהלן נרחיב שיש כמה סוגי ראיות].
- ג. טעם - יביא טעם לדבריו מדוע צריך לעשות כך וכך, או מדוע ע"י דבר פלוני
מגיעים לדבר פלוני.
- ד. הגדרה - שהוא מגדיר הגדרה חדשה על מושג מסוים באמצעות בחי'.
- ה. הסבר - יבאר דבריו בהרחבה, או שיבאר את היסוד, או ראי' או הטעם.
- ו. הלבשה וביאור מאמרי חז"ל - דהיינו שאחרי שגילה השגה מסוימת והביא ראייה
או טעם, על פי זה ילביש השגתו במאמר חז"ל או בפסוק.

ויש לציין שהגדרות ו' חלקים אלו, אינם 'הלכה למשה מסיני', וחלק מהם גם לא מובא בספרי הרב מטשעהרין או ביאור הליקוטים, אלא ניתנים כהצעה כדי לדעת לסדר האיך בנוי התורות בליקוטי מוהר"ן.

וזאת למודעי שכל השמות שנקטנו הם ממה שיצא אחרי העיון בתורות אמנם אינם בדווקא שרק כך לומדים את הליקוטי מוהר"ן ואי אפשר ללמוד בדרך אחרת, אלא כל אחד ילמד כפי שורש נשמתו, ובעיקר עשינו זאת רק כדי לעזור ולסייע להבין את התורות בליקו"מ בבהירות, וכמו ששמענו מרבים שלמדו בדרך זו ונפתח להם טעם חדש בהבנת התורות בליקוטי מוהר"ן.

להלן נביא ביאור והרחבת הדברים מתוך ספר "מסילות".

"יסוד" ב

א. יסוד - כל ידיעה והשגה חדשה שאותו מגלה רביה"ק במאמר זה, ובדרך כלל היסוד הוא שדבר פלוני זוכים לדבר פלוני, דהיינו שלב א' מביא לידי שלב ב' (והוא כמו סעיף בספר המידות, שהוא רק ידיעה החדשה בלי שום ביאור וטעם).

דוגמא מתורה ב' ח"ב שדבר פלוני מביא לידי דבר פלוני:

באות ד': "וּכְשֶׁזָכִין לְבַחֲיַיִת תּוֹדָה הֵלְכָה עַל יְדֵי זֶה נִתְגַּלָּה אוֹר הָאֱמֶת וּמְאִיר בְּהַדְבּוֹר".

ב. וכאמור לעיל שכל השמות שנקטנו הוא שמות כדי לעזור ולסייע להעמיד האיך בנוי התורה, וניתן להשתמש בשמות אחרות, למשל יסוד הוא גם ידיעה, ובביאור הליקוטים נראה שמשמש יותר עם תיבת ידיעה, אך בחרנו להשתמש עם מילת יסוד, כדי להבין שהוא לא ראי' או טעם וכו', אלא הוא יסוד שעליה בנוי ראייה וטעם וכו'.

ב. ולפעמים היסוד אינו מקשר ב' ענינים אלא רק מגלה ידיעה ועבודה חדשה.

דוגמא מתורה ב' ח"ב, שמגלה יסוד וידיעה חדשה:

בתחילת התורה מתחיל ביסוד: "יְמֵי חַנּוּכָה הֵם יְמֵי הַוּדָאָה"

וכן בהמשך: "זֶה עֵקֶר שְׁעֵשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא לְהוֹדוֹת וּלְהִלֵּל לְשִׁמוֹ הַגָּדוֹל יְתַבָּרַךְ וּלְהַפְּיֵר אוֹתוֹ יְתַבָּרַךְ וכו'".

וכן בהמשך התורה מובא בכל סעיף וסעיף וכמה יסודות וידיעות חדשות, אך כאמור בדרך כלל היסודות הם של שלבים דהיינו שלב א' מביא לידי שלב ב' וכו', ולכן צריכים שימת לב מיוחד בעת הלימוד לדעת האם הוא רק יסוד ידיעה חדשה או שהוא יסוד ששלב א' מביא לידי שלב ב'.

"ראיה"

ראיה - הוא שמביא רא' ליסוד [או לטעם או להגדרה], ולפעמים מביא ראיה לכמה יסודות, וצריכים שימת לב בכל ראיה להתבונן על מה הוא מביא ראיה כדלהלן.

סוגי ראיות

א. ראיה מפורשת מפסוק או מאמר חז"ל או זוהר והאריז"ל הקדוש - בדרך כלל ראיה מפורשת מפסוק או ממאמר חז"ל נכתב בלשון "כמו שכתוב" או "כמו שאמרו" או "כידוע" שהוא מזוהר ואריז"ל.

ג. יש לציין שבתורה ב' ח"ב הוא קצת שונה משאר התורות בליקו"מ שכאן מתחילת התורה עד סעיף ד' אין יסודות שהם שלבים [כלומר שלב א' מביא לשלב ב] אלא הוא על פי רוב הגדרות חדשות, כגון א. שימי חנוכה הוא בחי' הודאה ב. הודאה הוא שעשוע עוה"ב ג. שעשוע עוה"ב הוא הודאה ולהכיר ולהיות סמוכים ד. הלכה הוא בחי' תודה ושעשוע עוה"ב, ה. הלכה הוא תהלוכות הדמים כמו הודאה, וכן ענין הלידה וכו' וכו', ורק מסעיף ד' מביא שע"י תודה והלכה זוכים לשלב ב' שהוא אמת, והבן.

דוגמא מפסוק מפורשת מתורה ב' ח"ב:

"שֶׁלֹא יִשָּׂאָר לְעֵתִיד, רַק ... וְלִדְעַת אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה י"א): "כִּי מְלֹאָה הָאָרֶץ יְדַעָה אֶת הַפְּמִיִּים לַיָּם מְכַסִּים" " [שפסוק זה קאי על לעתיד לבא]

עוד דוגמא: "כִּי הַלֵּב יוֹדֵעַ וּמְרַגֵּשׁ הַצָּרָה בְּיוֹתֵר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְשָׁלֵי י"ד): "לֵב יוֹדֵעַ מֵרַת בְּפִשׁוֹ"¹.

דוגמא מהראיה מפורשת ממאמר חז"ל, מתורה ב' ח"ב:

".....דָּוִד" שֶׁהִלְכָה כְּמוֹתוֹ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה (סְנֵהֲדָרִין צג): "וְהָ עֵמוֹ" שֶׁהִלְכָה כְּמוֹתוֹ".

ב. ראייה מורכבת - היינו שראיה אחת בנויה משני פסוקים¹.

דוגמא מראיה מורכבת מתורה ב חלק שני:

באות ב' מביא ראי' שתודה והודאה הוא בחי' הלכות, והראי מורכבת משני פרטים:

פרט א': "זֶה בְּחִיַּנֵּת (בְּרִכּוֹת נד): : אֲרַבְּעָה צְרִיכִין לְהוֹדוֹת דְּהֵינּוּ תוֹדָה שֶׁהֵם מְפָרְשִׁין בְּמִזְמוֹר ק"ז, שְׁשִׁים בְּסוּפָם. "מִי חָכֵם וְיִשְׁמָר אֶלָּה וְיִתְבּוֹנֵנוּ חֲסֵדֵי ה'" [הרי לנו ש'תודה' הוא בחי' 'חסד', ומזה לבד אין ראייה שתודה הוא הלכה]

פרט ב': "חֲסֵדֵי ה'" זֶה בְּחִיַּנֵּת הֶלְכוֹת וכו' ". [הרי לנו שחסד זה הלכות, ומזה לבד אין ראייה שתודה והלכה,

ד. וכמובן שהוא אינו ראייה כדרך כל הספרים שאומרים יסוד ועל זה מביאים כמה ראיות מפורשות על דבריהם, כי כל בחינה ובחינה הוא בעצם גילוי והשגה חדשה של רבינו הקדוש, שמצא שבפסוק זה רמז ראי' לדבריו.

וראה מה שמובא (חיי מוהר"ן - אות רפז) וז"ל: שמעתי ממנו בחרף תקס"ג בתחילת ההתקרבות שאמר שיודע שרשי התורה ממקום שהתורה הקדושה באה, כי יש שרשי התורה שהיא למעלה מהתורה שמשם נמשך כל התורה, ואינו יכול להתלבש כלל בתוך התורה, ויש שהיא בבחינת אסמכתא שהיא רק בדרך אסמכתא בעלמא נסמך על המקרא, מחמת שהוא גבוה ומרום מאוד.

אך מצירוף ב' הראיות א. תודה הוא חסד, ב. חסד הוא הלכות, מובן שתודה הוא הלכות

עוד דוגמא מראיה מורכבת

שם בהמשך שמביא ב' ראיות ש'חסד' הוא בחי' 'הלכות', והראי' השני הוא מורכב מב' פרטים:

פרט א': "שְׁהֵם בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה נ"ה) : "חֲסֵדֵי דָּוִד" [דהיינו ש'הלכות' הם בחי' 'דוד'], ומזה לבד אין עדיין ראייה שחסד הוא הלכות

פרט ב': שְׁהֵלְכָה כְּמוֹתוֹ כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבִרְכָה [על דוד] (סְנֵהֲדָרִין צג): "וְהָ עֲמוֹ" שְׁהֵלְכָה כְּמוֹתוֹ [דהיינו ש'דוד' הוא בחי' 'בירור הלכה'], ומזה לבד אין עדיין ראייה שחסד הוא הלכות,

ומצירוף שניהם יוצא ראי' 'שחסד' הוא בחי' [דוד, שדוד הוא בחי'] 'הלכה כמותו'.

ג. ב' או ג' ראיות - שמביא על יסוד אחד ב' או ג' ראיות.

לעיל הבאנו שיש ראייה מורכבת מכמה פסוקים, אך לפעמים יש פסוקים שכל אחד הוא ראייה בפני עצמו, [ובלימוד העיון לפי הכלל הששה עשר יש לעיין איזה פרט חדש ניתוסף בכל ראייה, אך זה רק בלימוד העיון, וכאן יש רק לציין לעצמו שבלימוד העיון יעיין בזה].

דוגמא לב' או ג' ראיות מתורה ב' ח"ב:

באות ב' מביא ב' ראיות שחסדי ה' הוא בחי' הלכות:

ראי' א': "כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבִרְכָה (כְּתוּבֹת צו). כָּל הַמוֹנֵעַ תִּלְמִידוֹ מִלְשִׁמְשׁוֹ, כְּאֵלוֹ מוֹנֵעַ מִמֶּנּוּ חֶסֶד שְׁנֵאָמַר: "לִמָּס מִרְעֵהוּ חֶסֶד" וְשִׁמוֹשׁ חֲכָמִים זֶה בְּחִינַת הֵלְכוֹת" [ש'חסד' הוא בחי' 'שימוש', ו'שימוש' זה בחי' 'הלכות'].

ראי' ב': "שְׁהֵם בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה נ"ה) : "חֲסִדֵי דָּוִד" שְׁהִלְכָה כְּמוֹתוֹ כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָה (סְנֵהֲדָרִין צג:) "וְהָ עֲמוֹ" שְׁהִלְכָה כְּמוֹתוֹ". [ש'חסד' הוא בחי' 'דוד', ו'דוד' הוא בחי' 'הלכה' כמותו].

ד. ראייה מפסוק שיש בזה ב' פירושים - היינו שהראיה מתיבה שיש לה ב' משמעויות וכך נוצר הראיה.

דוגמא לראיה מפסוק שיש ב' פירושים מתורה ב ח"ב:

באות ב' יש פסוק שרבינו מפרשו הן על פי פשוטו והן על פי דרשת חז"ל ומפרש ששניהם אחד: "וְהָ עֲמוֹ" שְׁהִלְכָה כְּמוֹתוֹ וְזָהוּ: "וְהָ עֲמוֹ", הֵינּוּ שְׁסָמוּךְ וְקָרוֹב לְהַשֵּׁם יְתִבְרַךְ בְּחִינַת שְׁעִשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַלְכוֹת כַּנֶּ"ל" [שמפרש שהפשטות הוא שהוא סמוך להשי"ת, והדרש הוא "שהלכה כמותו", ורבינו מצרף שניהם - שסמיכות להשי"ת והלכות הם בחי' אחת.

ה. ראייה על ידי בחי' - כלומר שכל הראיה של הפסוק הוא רק בבחי' דהיינו שמעמיקים בפסוק ובוחנים אותו בעומק^ה, ושם מתגלה הקשר בין הפסוק ליסוד, ורוב הראיות של ליקוטי מוהר"ן הוא ע"י בחי' [וכפי שאמר התורה שלי כולה בחינות].

דוגמא מראיה ע"י בחי' תורה ב ח"ב:

באות ב' מביא ראי' שהודאה הוא בחי' הלכות:

.....תּוֹדָה שְׁהֵם מְפָרְשִׁין בְּמִזְמוֹר ק"ז, שְׁסִיִּים בְּסוּפָם. "מִי חָכֵם וַיִּשְׁמַר אֱלֹה וַיִּתְּבוּנָנוּ חֲסִדֵי ה'" "חֲסִדֵי ה'" זֶה בְּחִינַת הַלְכוֹת [דלפי פי' הפשוט אין ראי' רק שתודה הוא בחי' 'חסד', ורבינו מפרש ש'חסד' הוא בחי' 'הלכות' - ולפי"ז יש ראי' שתודה הוא בחי' הלכות

ובאמת כל הדוגמאות שהבאנו לזה הוא ראיה על ידי בחי' [חוץ מראיה מפורשת שמובא להדיא ולא ע"י בחי'].

ו. על ידי שתי תיבות מוזכרים באותו פסוק¹

דוגמא ששתי תיבות מוזכרים באותו פסוק מתורה ב ח"ב:

באות ד': ".....שְׁהוּא מְאִיר בְּהַדְבּוּר עַל יְדֵי שְׁלֹשָׁה שְׁמוֹת, בְּבַחֲיַנֵּת (תְּהִלִּים נ) : "אֵל אֱלֹהִים הַדְּבָר". [ורבינו מפרש פי' חדש בהפסוק - שהג' שמות מאירים אל אלקים ה' הם מאירין בהדיבור].

עוד שם: מביא ראי' ש'תמול' מרמז על 'תשובה'. מביא ראי' מפסוק: ".....[נתאמר 'שובו' בְּנֵי אָדָם: כִּי אָלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם 'אֶתְמוּל'....' [שבאותן הפסוקים כתובים תיבת תשובה [שובו], ובפסוק הסמוך כתיב תמול [אתמול] נמצא שיש ראי' ש'תמול' מרמז על 'תשובה']

ז. ראיה על ידי ראשי תיבות או סופי תיבות

דוגמא מראיה על ידי ר"ת או ס"ת מתורה ב ח"ב:

בסוף אות ג': "ה'ריעו ל'י כ'ל ה'ארץ" ראשי תבות ה'לכה, פ'מובא

ח. צירופי אותיות - כל תיבה ניתן לצרף את האותיות שיהיה לזה משמעות אחרת, למשל שמצרפים את האותיות שבת יוצא בשת.

דוגמא מצירופי אותיות מתורה ב' ח"ב:

בסוף אות ג': "וְזֶה בְּחִיַּנֵּת (בְּרֵאשִׁית ב) : "אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם" בְּאֶבְרָהָם (בְּרֵאשִׁית רְבָה פָּרָשֶׁת יב)"

1. בספר מסילות הביא ש"דרך זה הוא רגיל מאד בכל ספר הזוהר ובפרט בספר תיקוני זוהר, שהראיות שם בנויים בדרך זו, שמאחר שהפסוק מזכיר ב' הענינים בזה הפסוק, זה מראה שהם ענין אחד".

עוד שם: "לְתוֹדָה אוֹתוֹת תּוֹלְדָה" שהם אותם אותיות רק בצירוף אחר.

ט. ראי' על ידי גימטריא

דוגמא מראי' על ידי גימטריא מתורה ב' ח"ב:

בסוף אות ה': "אַל אֱלֹקִים הַ דְּבַר [עַם הַתְּבוֹת] מִסֵּפֶר שְׁמֹחָה, כִּי עַל יְדֵי שְׁלֵמוֹת הַדְּבֹר [שִׁמְרוֹמוֹז בַּהֲפֹסוֹק קַל אֱלֹקִים ה' דָּבַר - כְּנֹזֵכֶר לַעִיל] שֶׁהוּא לְשׁוֹן הַקֶּדֶשׁ, בְּמִשְׁךְ שְׁמֹחָה כַּפֵּ"ל

י. ראייה מהנראה בחוש - כלומר ראייה ממה שאומרים העולם, או מה שקיים במציאות, כפי שנמצא כמה פעמים בליקו"מ וזה שאומרים העולם וכדומה.

דוגמא מראייה הנראה בחוש מתורה ב' ח"ב:

באות ב' מביא ראי' שבשעת צרה כל הדמים שוטפין על הלב:

"וְעַל כֵּן כְּשֵׁיט, חֵס וְשְׁלוֹם, צָרָה לְאָדָם הַלֵּב דּוֹפֵק בְּדַפְיֹקוֹת גְּדוּלוֹת כִּי הוּא מִבְּקֶשׁ לְנַעֲנַע מַעֲצָמוֹ וְלִהְשֵׁלִיכֶם מַעֲלִיו וְעַל כֵּן הוּא דּוֹפֵק בְּדַפְיֹקוֹת גְּדוּלוֹת בְּשַׁעַת הַצָּרָה, חֵס וְשְׁלוֹם".

דוגמא מראייה ממה שאומרים העולם מתורה ב' ח"ב

בסוף התורה מביא וְשָׁמֹן הוּא רְפוּאָה לְהִרְאָה [שהוא הצרה] והראיה לזה הוא ממה שאומרים העולם - כָּמוֹ שְׁאוּמְרֵי הָעוֹלָם כִּי הַשָּׁמֶן מְלַחֵחַ.

יא. ראייה על ידי יסוד חדש - היינו שמביא ראייה על ידי שמקודם מקדים יסוד

דוגמא מראייה על ידי יסוד חדש מתורה ב' ח"ב:

באות ג' מבאר שהשלמת החיסרון הוא בחי' שעשוע עולם הבא, ומביא ראי' על זה: "בְּבַחֲיִנַת (שְׁעֵיגָה ל) : "וְהָיָה אֹר הַלְבָנָה כְּאֹר הַחֲמָה", הַנֶּאֱמָר לְעֵתִיד".

וכדי להבין הראי' למה 'אור הלבנה כאור החמה' מרמז על מילוי חיסרון- מביא יסוד חדש: "כִּי הַלְבָנָה טְבֻעָה קָר, בְּחִינַת חֶסֶר וְקִרְיוֹת וְעֵתִידָה לְהִתְמַלֵּאת כְּאֹר הַחֲמָה, בְּחִינַת מְלֹי הַחֶסֶר וְכוּ'....."

ב. משיכת קורה - ראיות על כמה יסודות ביחד - היינו שמושך קורה ומביא ראי' משלב הראשון לשלב השלישי, ומדלג השלב השני, ולפעמים מושך קורה משלב ב' לשלב ט', [ענין משיכת קורה מובא באריכות גדולה בהקדמה לפרפראות לחכמה, ומביא שם שזה אחד הנפלאות שראוי להתבונן בתורתו הקדושה].

דוגמא ממשיכת קורה מתורה ב' ח"ב:

בסוף אות ה': "אֵל אֱלֹקִים הַדָּבָר [עַם הַתְּבוּת] מִסֵּפֶר שְׁמֹחָה כִּי עַל יְדֵי שְׁלֵמוֹת הַדְּבֹר שֶׁהוּא לְשׁוֹן הַקִּדְשׁ, נִמְשָׁךְ שְׁמֹחָה כַּנ"ל".

והנה שלבי התורה [מה שנצרך לענינינו] הוא כדלהלן:

1. תודה והודאה
2. אור האמת
3. האמת מאיר בהדיבור ומשלים הדיבור [ע"י ג' שמות קל אלקים ה', שזה מרומז בהפסוק: "קל אלקים ה' דבר", כנ"ל]
4. זוכין לבחי' שבת
5. זוכין לשמחה, כי ממשיכין 'שמחה' של שבת לששת ימי החול

והראי' של רבינו שעל ידי שלימת הדיבור [3] - זוכין לשמחה [5], דהיינו שמקשר 'ומושך קורה' בין שלב 3 לשלב 5 [ומדלג על שלב 4] עד כאן הבאנו רוב סוגי ראיות שיש דוגמאות מתורה ב' ח"ב, ובתורות אחרות יש עוד סוגי ראיות שלא פירטנו אותן.

"טעם"

אחרי שמביא יסוד ועליה ראייה, בדרך כלל מביא טעם לזה¹.

ויש כמה סוגי טעמים:

יש טעם שמובא מיד אחר אחרי שהביא היסוד, ויש טעמים המובא רק בהמשך התורה.

כמו כן יש טעמים שמורכבים מכמה שלבים, דהיינו שמקודם מביא כמה יסודות חדשים, שלכל יסוד יש ראיות וטעמים ליסוד זה [שלפעמים גם הראיות והטעמים האלו שבאמצע גם כן נבנים מהרכבה של כמה יסודות חדשים וראיות וטעמים], ולפעמים נתארך הטעם והראיה לחצי עמוד ולפעמים גם לכמה סעיפים, וגם כאן יש להיזהר להחזיק ראשו שלא ילך לאיבוד רק לזכור היטב מהו סדר הדברים כאן, שבעצם הוא נמצא באמצע בנין ה'טעם' שמורכב מכמה חלקים של יסודות וראיות שלבסוף מביאים להרכבת הבנין של הטעם להיסוד הראשון.

יש לציין בדרך כלל נכתב הטעם בלשון "כי", אבל לפעמים הוא הסבר או ראייה, וצריך להתבונן מהו כל "כי" האם הוא טעם או הסבר.

א. טעם ליסוד

דוגמא מתורה ב' ח"ב:

ז. וזה רק בדרך כלל, כי לפעמים לא מביא טעם, אך מתוך העיון התורה בפרט לפי כלל א', יוצא שלכל פרט מהתורה יש עליה טעם מיוחד, וזה אחד מנפלאות הכלל הא'.

באות ב' בתחילתו: "ובְחִינַת תּוֹדָה, שֶׁהוּא שֶׁעָשׂוּעַ עוֹלָם הֵבֵא זֶה בְּחִינַת הַלְכוֹת כִּי הַהֲלָכוֹת שְׂזוּכִין לְלַמַּד, בְּפֶרֶט מִי שְׂזוּכָה לְחַדֵּשׁ בָּהֶם זֶה בְּחִינַת שֶׁעָשׂוּעַ עוֹלָם הֵבֵא"

[ומביא על זה ראי': "כל השונה הלכות ... שהוא בן עולם הבא"]

ומפרש רבינו הטעם [למה 'הלכה' הוא בחי' 'שעשוע עולם הבא']: "כִּי כְּשֶׁנִּתְחַדֵּשׁ הַלְכָה, נִתְחַדֵּשׁ שִׁכְל וְיַדִּיעָה וְהַדְּעָת הוּא עֵקֶר שֶׁעָשׂוּעַ עוֹלָם הֵבֵא כְּנִ"ל".

ב. טעם המורכב מכמה פרטים

דוגמא מתורה ב' ח"ב

באות ב' מביא טעם למה 'תודה' [שמביאין כשיוצאין מהצרה] הוא בחי' 'הלכה':
ומקדים כמה פרטים:

שעיקר הצרה בלב

כולם מתכנסים ועולים אל הלב

וגם אז אז הדמים שוטפין על הלב

ואז הלב דופק בדפיקות גדולות וכו'

ורק אחר כך כשיוצין מהצרה [שאז מביאין 'קרוב תודה'] - אז חוזרין תהלוכות הדמים
כסדר [דהיינו שאז נעשה 'הלכה' - 'תהלוכות הדמים']

ג. טעם המובא רק בהמשך התורה - יש טעמים שלא מובא מיד אחר היסוד,
אלא רק אחרי סעיף וכדומה.

דוגמא לזה מתורה ב' ח"ב:

לעת עתה לא מצינו בתורה זו להדיא טעם או ראייה שמובא אחרי סעיף וכדומה, אמנם יש לציין שבלימוד העיון יש טעמים נפלאים שמובא ברמזים אחרי כמה סעיפים ואכמ"ל.

"הגדרה"

בנוסף ל'יסוד' וה'ראיה' ו'הטעם', רבינו מוסיף גם 'הגדרות' דהיינו שאינו 'יסוד' חדש בעבודת ה', או ראייה וטעם, אלא הוא רק "הגדרה" שאותו ידיעה המובא לעיל במאמר יש לו עוד הגדרה שהוא בחינת דבר פלוני, ושניהם הם ענין אחד.

והגדרות הם על פי רוב על ידי בחינות, וטרם שנראה דוגמאות על זה, נבאר קצת מה פירושו של "בחינת", בחינת הוא מלשון "בוחן" דהיינו שלוקחים איזה דבר ובוחנים אותו לעומק, למשל המושג 'שלג' אם נבחון אותו לעומק נגלה שהוא גם מושג של קרירות, וגם מושג של מים, וגם של קרח וכו', נמצא שאם אומרים ששלג הוא בחי' קרירות, הכוונה שיש בפנימיות מכנה משותף בין קרירות לשלג, וזה נקרא שהם אותו בחי'.

או אם ניקח "שולחן" ונעמיק בזה נראה שהוא גם עץ וגם מרובע וכו', ולכן ניתן לומר על שולחן שהוא בחי' עץ, כי אכן בבחי' מסיומת דהיינו בפנימיותו יש בו עץ.

ולכן כשאומרים שדבר זה פלוני הוא בחי' דבר פלוני, פירושו: הוא שבפשטות אין להם קשר, רק כשבוחנים את הדבר לעומק הרי הם יש להם אותו מכנה משותף, ולכן הוא בחי' אותו דבר.

ויש לציין שהאמת שכל ראיות בליקוטי מוהר"ן הוא בנוי על בחי' כפי שאמר רביה"ק התורה שלי היא כולה בחינות, כי רק באמצעות הבחי' והעומק של אותו פסוק נוצר ראייה והבן.

דוגמא מהגדרות מתורה ב' ח"ב:

באות ב': "וימי הודאה זה בחינת שעשוע עולם הפא"ח.

עוד דוגמא לזה: באות ב': "ובחינת תודה..... זה בחינת הלכות"

"הסבר"

הסבר פירושו שאינו מגלה עוד יסוד, ולא מביא ראייה וטעם, אלא הוא מבאר את דבריו, לפעמים הוא מרחיב את היסוד, ולפעמים מרחיב את הטעם והראיה.

דוגמא מהסבר תורה ב' ח"ב

באות ב': " ובחינת תודה, שהיא שעשוע עולם הפא זה בחינת הלכות".

ומפרש רבינו מה הכוונה של הלכות? " כי ההלכות שזוכין ללמד, בפרט מי שזוכה לחידוש בהם זה בחינת שעשוע עולם הפא

עוד דוגמא:

בסוף התורה בקטע אחרונה: "ודע, שמזמור לתודה הוא מסגל למקשה לילד", ומפרש רבינו מה הכוונה שמזמור לתודה מסוגל? "דהינו לומר אותו".

"הלבשה – וביאורי פסוקים ומאמרי חז"ל"

ברוב התורות בליקוטי מוהר"ן נפתח המאמר עם פסוק, או מאמר חז"ל או זוהר, ובמשך כל התורה בינו מפרש את הפסוק, אלא רק בסוף התורה שמסיים את כל השגה [הבנוי מהרבה יסודות וראיות וטעמים] הוא מלביש אותו האיך הוא רמוז בפסוק,

ח. ואף שנראה שהוא יסוד חדש שמגלה שהודאה הוא עולם הבא, אבל מכיון שאינו שלב חדש בתורה אלא הוא בחינה בתוך השלב של הודאה שכבר גילה לכן הוא נקרא הגדרה, כי כאמור בחינה הכוונה שבוחנים את הדברים ומוצאים את פנימיותם, לכן הבחי' הפנימית של הודאה הוא שעשוע עולם הבא, אבל אינו דבר שלב חדש בתורה, אלא הוא בחינה עמוקה ופנימית בתוך מה שכבר גילה דהיינו שגילה שימי חנוכה הוא ימי הודאה, ועתה מגלה דבר נוסף מה מסתתר בתוך הודאה.

ולפעמים יש תורות שיש כמה הלבשות שבהם הוא מלביש את התורה.

עוד דבר נוסף יש באמצע תורה שאחרי שמסיים את השגה הוא מפרש בזה את פסוק או מאמר חז"ל [ודבר זה ייתכן לקרוא אותו הלבשה פרטית שהוא כי אינו מלביש את כל התורה רק פרט אחד].

ויש לציין שכל הלבשה וכל ביאור של מאמר חז"ל הוא גם משמש לראיות ויש להתבונן על איזה חלקים בתורה הוא מביא ראיה.

ולפעמים בהלבשה הוא מוסיף עוד ידיעות או בחי' והגדרות חדשות שלא מובא לעיל, ויש לשים לב לזה כי הם חלונות חדשים לתורה^ט.

דוגמא מהלבשה כללית בתורה ב' ח"ב:

בתורה זו אין הלבשה שמלביש כל הפרטים של התורה, אך יש לציין שבהלבשה של הפסוק ויהי מקץ וכו' שרבינו מתחיל לפרשה - ומוהרנ"ת כותב על זה: " וגַּמַּר פְּרוּשׁ הַפְּסוּק עַל פִּי הַתּוֹרָה הַזֵּה לֹא זָכִינוּ לְשִׁמְעַ" ואולי בפסוק הזה היה מרומז כל התורה כדרך של רבינו שעל פי רוב בסוף התורה מלביש כל התורה בפסוק או בחז"ל]

דוגמא מביאור מאמרי חז"ל [הלבשה פרטית] בתורה ב' ח"ב: באות ו' מלביש רבינו במעשה של ר' אליעזר הגדול כמה חלקים של התורה

אמנם יש לציין שלפעמים ביאור מאמר חז"ל אינו רק הלבשה לבד, אלא הוא בעיקר ראיה לדבריו [ובסופו של דבר כל הלבשה הוא גם ראיה].

ט. ובכלל השבע עשר, מבואר שבדרך כלל אינו מוסיף יסודות או מושגים חדשים, ואם מוצאים שהוסיף מושגים חדשים שלא מוזכר בתורה לפני זה, יש להתבונן היאך הם כן רמוזים בדרך נעלם בתורה, ובעז"ה בלימוד העיון נעמיק בזה.

שלב הרביעי

סדר בנין התורה

לאחר שאנו יודעים כבר כל המושגים בתורה, בקיאים בכל הלשונות שבתורה וגם ברור לנו כל שורה מהי בדיוק, נקדים עוד שלב חשוב לפני שנכנסים ללימוד העיון והתעמקות לפי הח"י כללים, והוא שלב הרביעי - סדר בנין התורה, לראות האיך כל התורה הוא כמו בנין אחד עם קומות אחד על גבי השני.

וזה לשונו הזהב בספר "מסילות" (פרק ג):

"אחרי שכבר למד וחזר על המאמר כמה וכמה פעמים, יסכם לעצמו מה הם שלבי הסולם של המאמר, וכדאי לעשותו בכתב, שיהיה באופן ברור, ולא יטעה את עצמו, ואין הכוונה לשלבי הסולם העמוקים והנסתרים המתבארים מתוך עומק המאמר (שאת זה נוכל לעשות רק אחרי שלבי העיון העמוק יותר שיתבארו בפרקים הבאים) אלא עתה יסדר את השלבים הפשוטים הכתובים בפירוש במאמר.

כי הלא בדרך כלל בנויים מאמרי רבינו באופן זה, שיש השלב העליון והגבוה, שהוא התכלית של כל המאמר לזכות לדבר הגבוה והנורא הזה, ויש סולם לכל אדם כיצד יעלה מדרגה לדרגה עד שיזכה לבוא לתכלית זה, והסולם מתחיל מהדרגה הפשוטה השייך לכל אדם, ועל ידי עצה זו עולה לשלב ב' של הסולם, ועל ידי שלב ב' עולה לשלב ג' עד שזוכה לראש העליון של הסולם שהוא התכלית הנרצה.

בדרך כלל מתחיל המאמר מהתכלית הכי גבוה, ואחר כך הוא ממשיך שכדי לזכות לזה צריך את השלב שתחתיו, וכן הלאה עד שבסוף הוא מגיע להשלב הכי פשוט ותחתון השייך לכל אדם.

ולפעמים סדר המאמר הוא להיפך, שהמאמר מתחיל מהתחנות לעליון, שיש עבודה של שלב א', ואח"כ ממשיך שעל ידי זה יזכה לשלב ב', ועל ידי שלב ב' יזכה לשלב ג', עד שלבסוף יזכה להתכלית הנרצה שהוא ראש הסולם.

ולפעמים סדר המאמר הוא, שמתחיל מהשלב הכי גבוה, וממשיך שכדי לזכות להדבר הגבוה הזה, צריך להתחיל מהשלב התחתון הכי נמוך, וכך עולה משלב לשלב, עד שמגיע להשלב העליון שהזכיר בפתיחת המאמר.

ויש מאמרים ששלבי הסולם אינם מבוארים כסדר כלל, לא מעליון לתחתון ולא מתחתון לעליון, אלא קופץ משלב לשלב באופן לא מסודר, ואז יש קושי יותר לסדר את שליבות הסולם כסדרן.

וגם יש מאמרים שבתחילת המאמר נראה כאילו סדר המאמרים הם באופן מסוים, אך בהמשך המאמר נתבאר שיש עוד שלבים שמתחילה דילג עליהם, (כמו בתורה כ"ז קמא, שבחלק השני של המאמר נתבאר שנשתנו לגמרי סדר השלבים).

ולכן בכל מאמר, אחרי שהבין טוב את פשטות המאמר (כפי שנתבאר בפרק הקודם), יש לסדר לעצמו את כל סדר שליבות הסולם. [וכל תורה יש לה מספר אחר של שליבות הסולם, כי יש תורות שיש בהם סולם של שלשה או ארבעה שליבות, ויש תורות שיש בהם סולם אף של שמונה שליבות]. ויש לסדרם מהעצה הפשוטה השייך לכל אדם בכל מצב, שמשם מתחיל עבודת המאמר הזה, וכך משלב לשלב, עד לשלב העליון שהוא תכלית הייעוד של תורה זו. ע"כ מספר מסילות.

התועלת בזה

התועלת בזה יווכח כל הלומדים שבעת שיודעים את כל שלבי בנין התורה, אז כל

התורה מתבהרת יותר ויותר, כי השלבים הם בעצם החוט השדרה של התורה, וכל הטעמים והראיות וההגדרות הם ענפים מהשלבים, ולפני שבונים את בנין התורה בזו כל התורה הוא מלא פרטים ופרטי פרטים, אך כשיודעים מה הוא עיקר וקומות של התורה הכל מתבהר יותר ויותר.

עוד ראה בהלכות ר"ח ה', שמרחיב שכמו הרופא גשמי צריך לידע את מבנה גוף ואת כל תהלכות הדמים וכו', כן הצדיק הרופא עליון צריך לדעת את הנפש ואת כל תהלכותיה וכו', וזה מתגלה בכל תורה ותורה הסדר המדויק של כל חולי וכל תרופה ועצה עיי"ש באריכות גדול.

עוד יעווין שם שגם העצה של לעשות מתורות תפילות יהיה בסדר "כפי סדר חידושי התורה שגילה, כפי בנין הנורא שבנה בכל תורה ותורה שגילה בדרכו הנפלא".

וכן כשמסודר אצלו כל שלבי בנין התורה, אזי בנקל ללכת במשך היום עם כל התורה כולה, ויש בזה עוד אריכות גדולה ואי"ה נרחיב את זה במקום אחר.

איך עושים את זה

כמה עצות איך עושים את זה:

א. עוברים על התורה, ומסמנים מהו שלב, למשל יש דברים שהוא רק ראי' או הטעם או הגדרה וכו', שזה לא מציינים כלל, אבל גם יסודות וידיעות חדשות, יש שהוא רק ידיעה ואינו שלב ממש, לכן מציינים רק יסודות שהם שלבים, למשל היסוד הראשון בתורה הוא 'ימי חנוכה הוא ימי הודאה, והודאה הוא הלכה וכו', ואח"כ יש עוד יסוד שע"י הודאה והלכה זוכים לאמת המאיר בריבוע הדיבור, וכל מה שמובא באות א' ב' ג' - שעשוע עוה"ב, הלכה, הולדה, תמכי אורייתא וכו', הוא בחי' באותו שלב של ימי הודאה.

ב. אחרי שכל השלבים מסומנים כפי סדר התורה, אז מתחילים להתבונן היטב מה היעד והשלב אחרון שהוא התיקון השלם של אותו התורה, ולמשל בתורה ב' ח"ב

המטרה הוא להגיע ל"אחדות הפשוט מתוך הפעולות המשתנות".

ג. יש לציין שיש יסודות שהם רק רווחים של אותו שלב, אבל לא שלב נוספת בבנין התורה, למשל בתורה ב' ח"ב שמובא באות ג' 'ומזה באה הולדה בנקל' היינו ע"י תודה והלכה באה להולדה בנקל, והשלב לאחריה הוא שנתגלה אור האמת ומאיר בדיבור, והנה בפשטות הולדה בנקל הוא רווח שניתוסף על ידי תודה והלכה, אבל גם לולי הולדה בנקל ניתן להגיע לשלב של התגלות אור האמת ומאיר בדיבור, וכמו שמובא באות ד' שע"י תודה והלכה נתגלה אור האמת ומאיר בדיבור, לכן מדריגה זו לא נחשבת כשלבים בבנין התורה אלא כתוספת רווח שזוכים על ידה. [אמנם פשוט שבלימוד העיון כל ענין בתורה נחשב כשלבים בבנין התורה, בפרט ענין הולדה שהוא אחד עם תודה והלכה וכמובא בליקו"ה].

עוד דוגמא לרווח שניתוסף ואינו שלב בבנין התורה, מה שמובא בסוף התורה ענין הריאה וששמן מסוגל לריאה בפשטות אינו שלב בבנין התורה אלא הוא בשעה שהלב בצרה גם הריאה בצרה, וכשיוצאים מהצרה אז יש רפואה לריאה [וכאמור לעיל שבלימוד העיון נלמד עפ"י כלל הא' האיך הוא בכלל קשור לכלל בנין התורה].

פרק ג
לימוד עצמי

פרק ג

לימוד עצמי

בכדי שהלומד יתרגל ללמוד לפי השלבים הנ"ל, הבאנו בעמודים הבאים, כלי עזר ללימוד עצמי, כדי שיוכל כל ואחד ללמוד לפי סדר השלבים, באופן הראוי והנכון.

שלב השני

לימוד פניני נצח

2 דרכים כיצד ללמוד בשו"ת פניני נצח

- א. קרא את השאלות ונסה להיזכר לבד בתשובה. זכרת? אשריך בעוה"ז ובעוה"ב! לא זכרת? - שגן את התשובה מתוך הספר, ובחן את עצמך שוב.
- ב. למד בפנים התורה קטע שלם, השתדל להתבונן ולהבין פשוטם של דברים וכונת הלימודים מהפסוקים וממאמרי חז"ל השונים המובאים בפנים. בסיום כל קטע, קרא את השאלות של קטע זה, ונסה למצוא לבד את התשובה בקטע שלמדת. מצאת? אשריך בעוה"ז ובעוה"ב!, לא מצאת, יתכן וזה מראה שעוד לא ירדת לעומק הפשט או הרמז וכו', עיין בעמוד התשובות.

ב

ימי חנוכה

א

- א. מנין שימי חנוכה הם ימי הודאה?
- ב. מדוע ימי הודאה הם בחינת שעשוע עולם הבא?
- ג. על ידי מה נעשים סמוכים יותר להשי"ת?
- ד. היכן מוצאים כי לעתיד לבא יתבטלו שאר כל הדברים חוץ מהלל והודאה?
- ה. היכן מוצאים בפסוק כי לעתיד לבא יידעו כולם אותו יתברך?

ב

- ו. איזה לימוד הוא בחינת תודה שהוא שעשוע עולם הבא?
- ז. היכן מוצאים שייכות בין עולם הבא ללימוד הלכות?

תשובות

א

- ד. במדרש רבה: 'כל הקרבנות בטלים חוץ מקרבן תודה'.
- ה. "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

ב

- א. כמו שכתוב (בועל הניסים) 'וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו להודות ולהלל'.
- ב. כי זה עיקר שעשוע עולם הבא להודות ולהלל לשמו הגדול יתברך ולהכיר אותו יתברך.
- ג. כל מה שמכירין ויודעין אותו יתברך נעשים סמוכים אליו ביותר.
- ו. לימוד הלכות, בפרט כשמחדש בהם.
- ז. דאמרו במסכת נדה: 'כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא'.

- ח. מדוע לימוד הלכות נחשב לשעשוע עולם הבא?
 ט. היכן מוצאים במזמור ק"ז העוסק בארבעה שצריכים להודות שייכות להלכה?
 י. היכן מוצאים שייכות בין חסד להלכות?
 יא. מה המשמעות של "חסדי דוד"?
 יב. מהיכן למדו חז"ל כי הלכה כמותו?
 יג. כיצד מבאר רבינו הקדוש את השייכות בין "וה' עמו", ל"הלכה כמותו"?

- יד. מתי מביאין קרבן תודה?
 טו. מדוע כשנופלין לצרה חס ושלום, עיקר הצרה היא בלב?
 טז. היכן מוצאים בפסוק ובדברי חז"ל שהלב מבין יותר משאר איברים?
 יז. איזה משל אומר רבינו הקדוש לענין הדמים המתכנסים ושוטפים על הלב בעת צרה?
 יח. מדוע הלב בצרה ובדוחק גדול?

תשובות

- ח. כי כשנתחדש הלכה נתחדש שכל וידיעה, והדעת הוא עיקר שעשוע עולם הבא (כנ"ל).
 ט. שסיים בסוף המזמור "מי חכם וישמר אלה ויתבוננו חסדי ה'" – חסדי ה' זה בחינת הלכות.
 י. דאמרו במסכת כתובות: 'כל המונע תלמידו מלשמשו כאילו מונע ממנו חסד', ושימוש חכמים זה בחינת הלכות.
 יא. שהלכה כמותו.
 יב. מהפסוק "וה' עמו" שהלכה כמותו.
 יג. שסמוך וקרוב להשי"ת בחינת שעשוע עולם הבא בחינת הלכות.
 יד. תודה מביאין כשיוצאין מצרה.
 טו. כי הלב יודע ומרגיש הצרה ביותר.
 טז. במשלי: "לב יודע מרת נפשו", ובמסכת ברכות: 'הלב מבין'.
 יז. כמו שבעת צרה מתכנסים כולם אל החכם שיש שם לקבל ממנו עצה, כן נתקבצים הדמים ועולים אל הלב לבקש עצה ותחבולה כנגד הצרה.
 יח. כי לא די לו דאגתו מתוך שהוא מרגיש הצרה יותר מכולם, אף גם הדמים שוטפין עליו ומצירים לו מאוד.

יט. כיצד ניתן לראות בחוש כי הלב מבקש לנענע ולהשליך מעליו הדמים השוטפים?
 כ. מדוע מכונה התודה בשם הלכה?

כא. מה בא ע"י תודה-הלכה?

כב. ע"י מה נעשה ההולדה, והיכן מובא דבר זה בדברי חז"ל הק'?

כג. במה דומה ההלכה להולדה?

כד. היכן מרומז בפסוק כי זהו שעשוע עולם הבא למלאות החסרון ע"י הולדה?

כה. היכן מרומז בפסוק כי ההולדה היא על ידי בחינת הלכות שהם בחינת חסד?

כו. היכן מרומז בפרק מזמור לתודה ענין ההולדה על ידי הלכות?

תשובות

ירכותיה מצטננות, כי דמים תרתי משמע, וע"י ממונם שהחזיקו את הת"ח נולד הלכות שהם בחי' חסד וחוזר ונתמלא החסרון על ידי השפעת החסד.

כד. "והיה אור הלבנה כאור החמה" – שיתמלא חסרון הלבנה שטבעה קר, ועתידה להתמלאות כאור החמה, בחי' מילוי החסרון בחי' הולדה-הלכות.

כה. "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם", ואמרו במדרש 'באברהם' היינו חסד, רמז להולדה על ידי ההלכות הנקראים חסד.

כו. 'לתודה' אותיות תולדה, "הריעו לה' כל הארץ" ראשי תיבות 'הלכה'.

יט. כשיש ח"ו צרה לאדם הלב דופק בדפיקות גדולות לנענע מעצמו ולהשליכם מעליו.

כ. כי כשיוצאין מהצרה חוזרין תהלוכות הדמים לילך כסדר בתוך שבילי הגוף, ועל כן הקרבן תודה שמביאין אז נקרא הלכה.

כא. מזה באה הולדה בנקל.

כב. על ידי שהדמים עולים למעלה (ירכותיה מצטננות) ואזי הם דוחים את הולד לחוץ, וכמובא במסכת סוטה 'בשעה שאשה כורעת לילד ירכותיה מצטננות'.

כג. יש תמכי אורייתא שנותנים ממון ללומדי תורה ונחסר ממונם בבחי'

כז. על מה נענש אסא, ומה היה עונשו?

כח. מדוע נענש דוקא ברגליו?

כט. מה שייכות בין ההלכות לרגלין?

ל. מה זוכין על ידי תודה-הלכה?

לא. היכן מרומז בפסוק כי בתחילה כשהדמים שוטפים על הלב הוא בחינת פגם האמת?

לב. באיזה פסוק מרומז כי על ידי הלכות זוכין שיאיר האמת וישלים הדיבור?

לג. היכן מובא בדברי חז"ל כי עיקר שלימות הדיבור הוא על ידי האמת?

לד. מה אנו לומדים מדברי רש"י על הפסוק "וגם זבת חלב ודבש וכו"?

לה. אלו ג' שמות הם מקור האמת המאיר בדיבור?

לו. 'ריבוע הדיבור' על שם מה?

לז. היכן מרומז בפסוק ענין זה?

לח. אלו ד' מיני דיבור ישנם (ראה להלן)?

תשובות

לב. "תתן אמת ליעקב" – על ידי – "חסד לאברהם", חסד היינו הלכות כנ"ל (תשובה כ"ה).

לג. במסכת שבת אמרו: 'קושטא קאי'.

לד. שאפילו שקר אין לו קיום רק על ידי אמת.

לה. "א-ל אלוקים ה' דבר".

לו. על שם ארבעה חלקי הדיבור.

לז. "לא איש דברים אנוכי, גם מתמול, גם משלשום, גם מאז דברך וכו".

לח. דיבור של צדקה, דיבור של תשובה, דיבור של עשירות, דיבור של מלכות.

כז. 'אסא חלה את רגליו, על שעשה אנגריא בתלמידי חכמים' (מסכת סוטה).

כח. כי ביטל התלמידי חכמים מן ההלכות שהם תיקון וקיום הרגלין.

כט. על ידי ההלכות חוזרין והולכין הדמים כסדר (היפך ירכותיה מצטננות).

ל. שנתגלה אור האמת ומאיר בהדיבור.

לא. "אנשי דמים ישנאו תם" (תם הוא יעקב איש תם, בחינת אמת ליעקב).

- לט.** היכן מוזכר בפסוק דיבור של צדקה?
- מ.** מדוע דיבור זה של צדקה הוא גדר האדם ויתרונו על החי?
- מא.** מהיכן מוכיח בהקדמת הזוהר שעל ידי צדקה נקרא אדם?
- מב.** כיצד מרומז ב"לא איש דברים אנוכי" דיבור של צדקה?
- מג.** היכן מוצאים בפסוק דיבור של תשובה?
- מד.** כיצד מרומז דיבור זה של תשובה בתיבות "גם מתמול"?
- מה.** מהו דיבור של עשירות, והיכן הוא מרומז בפסוק?
- מו.** היכן מוצאים בפסוק שיש חן מיוחד לדיבורם של הקרובים למלכות?
- מז.** כיצד מרומז דיבור זה של עשירות בתיבות "גם משלשום"?
- מח.** מהו דיבור של מלכות, וכיצד הוא מרומז בתיבות "גם מאז דברך"?

מט. למה רומזים ג' השמות שעל ידם מאיר האמת בריבוע הדיבור?

תשובות

- לט.** "מדבר בצדקה".
- מ.** כי דרך האדם לגמול חסד עם הבריות, מה שאין כן החי.
- מא.** דמקיש קרא ד"נעשה אדם" למה שנאמר ברות "ושם האיש אשר עשיתי עמו היום וכו'" (ושם עשה עמה צדקה).
- מב.** "איש דברים" – בחינת "טוב איש חונן ומלוה יכלכל דבריו וגו'", דהיינו גמילות חסד וצדקה.
- מג.** "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'".
- מד.** שנאמר בתשובה: "ותאמר שובו בני אדם כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול וגו'".
- מה.** דיבור של עשירים קרובים למלכות, המרומז בפסוק "שלשת השריגים", ודרשו רז"ל 'שלשה שרי גאים'.
- מו.** "חן שפתיו רעהו מלך".
- מז.** 'שלשום' – רמז לשלשת השריגים.
- מח.** מלכות היא מלכות פה (המוזכר בפתח אליהו) שהיא מדת המלכות, והרמז בפסוק "נכון כסאך – כסאך היא המלכות – מאז", רמז לתיבת "מאז דברך".
- מט.** לתורה ותפלה, שידוכים וזיווגים.

- ג. מה שייכות לשם א-ל עם תפלה ועם ישראל?
 נא. מה דרשו חז"ל על הפסוק "ויקרא לו א-ל וכו'"?
 נב. מה דרשו בירושלמי על הפסוק: "לא איש א-ל ויכזב"?
 נג. היכן מרומז בפסוק כי על ידי השם א-ל הרומז לגבורה מאיר הדיבור?
 נד. באיזה פסוק מוזכר כי התפלה היא רק על ידי אמת?
 נה. היכן מרומז כי השם אלוקים רומז לתורה?
 נו. כיצד מרומז באותו פסוק כי שם זה מאיר להדיבור?
 נז. באיזה פסוק מוצאים כי הרב המורה דרך ישר לתלמידיו בתורתו מאיר להדיבור?
 נח. באיזה פסוק מוזכר כי התורה מאירה להדיבור על ידי אמת?
 נט. באלו שני פסוקים מוצאים שייכות בין שם ה' לשידוכים וזיווגים?
 ס. היכן אנו מוצאים בפסוק כי שידוכים נעשים על ידי אור האמת?
 סא. מה שייכות יש לשידוכים וזיווגים עם דיבור?

תשובות

- ג. א-ל על שם הכח, שהוא תקיף ובעל היכולת, ועל ידי התפלה אנו מבטלין גזירותיו ולוקחין כביכול הכח ממנו יתברך.
 נא. שקראו הקב"ה ליעקב א-ל, וע"ש זה נקראין ישראל בשם א-ל.
 נב. לא איש הוא שעשה דברי א-ל ככזב.
 נג. "וגבורתך ידברו".
 נד. "קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת".
 נה. על הפסוק "ואתה תהיה לו לאלוקים" – אומר התרגום 'לרב'.
 נז. "הוא יהיה לך לפה" – שבחינת אלוקים בחינת תורה מאיר לפה.
 נח. "אם תוציא יקר מזולל כפי תהיה".
 נט. "תורת אמת היתה בפיהו".
 ס. ממה שאמר אליעזר כשמצא זיווגו של יצחק. (ב) "מה' אשה משכלת".
 סא. כי אמרו רז"ל "עשרה קבין שיחה ירדו לעולם ט' נטלו נשים ואחד כל העולם כולו", ועל ידי התקשרות (היינו שידוכים וזיווגים) נתחברים ונשלמים חלקי הדיבור.

סב. לסיכום: כיצד זוכים לשלימות ריבוע הדיבור?

סג. איזה לשון הוא שלימות הדיבור, ומה מכונה בפסוק "לשון עלגים"?

סד. היכן מוצאים בדברי חז"ל שלשון הקודש הוא מקושר לשבת?

סה. היכן מוצאים בדברי חז"ל שבלשון הקודש נכלל ברכה וקדושה?

סו. על ידי מה נכלל בלשון הקודש ברכה וקדושה?

סז. מה זוכין על ידי שלימות הדיבור שהוא בחינת לשון הקודש?

סח. מדוע ימי החול ואפילו המצוות שעושין בהן הם בחינת עצבות?

סט. מהי בחינתו של שבת, ומה נשפע על ידה בכל העולמות?

ע. היכן מרומז בפסוק כי על ידי שבת בחינת בן נתרוממין ונתעלין כל המצוות של ששת

ימי החול מן העצבות ונמשך עליהם מנוחה ושמחה?

תשובות

סו. על ידי שהוא מקושר לשבת כנ"ל שנאמר בו "ויברך ויקדש".

סז. על ידי זה ממשיכין השמחה של שבת לששת ימי החול.

סח. כי 'מט"ט שולטנתיה בימי החול' (תיקוני זוהר), ומט"ט הוא בחינת עבד בחינת עצבות.

סט. שבת הוא בחינת בן, ואז ניחא לעילאין ותתאין ונתעורר שמחה.

ע. הרמז בפסוק: "ויולד בן (רמז לשבת המכונה בן כנ"ל) ויקרא שמו נח לאמור זה ינחמנו ממעשינו ומעצבון ידינו".

סב. על ידי האמת שמאיר להדיבור על ידי שלשה השמות א-ל אלוקים ה', שהם בחינת תפלה, תורה, שידוכים, שהם מקור האמת.

סג. שלימות הדיבור הוא בחינת לשון הקודש, ולשוונות העמים הם חסרים ונקראין "לשון עלגים".

סד. במסכת שבת על הפסוק "ודבר דבר" דרשו רז"ל שלא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול.

סה. במסכת סוטה על הפסוק "כה תברכו" דרשו רז"ל בלשון הקודש.

עא. היכן מרומז בפסוק "א-ל אלוקים ה' דבר" כי על ידי שלימות הדיבור הנמשך מג' שמות אלו ממשיכין השמחה של שבת לששת ימי החול?

עב. איזה דבר נתגלה על ידי שממשיכין קדושה של שבת לששת ימי החול?

עג. מדוע ששת ימי החול הם פעולות משתנות?

עד. איזה הבנה הוא נגד שכל האנושי?

עה. איזו מתנה גדולה נתן לנו הקב"ה, ומה זוכין על ידה?

עו. היכן מכונה שבת קודש 'מתנה' בדברי חז"ל?

עז. כיצד מתגלה אחדות הפשוט בשבת?

עח. היכן אנו מוצאים שזאת הבחינה של התגלות אחדות הפשוט יקרה מאוד אפילו אצלו יתברך?

עט. מה שייכות יש לדין זה עם התגלות אחדות הפשוט?

פ. מאלו שני טעמים הלכה כרבים?

תשובות

עז. שבת מורה על אמונת היחוד, שאנו מאמינים שכל הפעולות משתנות נמשכין מאחד הפשוט יתברך, שברא כולם בששת ימי החול ושבת בשבת.

עח. כי על כן נפסקה ההלכה: יחיד ורבים, הלכה כרבים.

עט. כי מחמת שהם רבים ולכל אחד דעה משונה מחבירו, כשהם מסכימים יחד לדעת אחד נמצא בחינת פעולות משתנות נעשה בחינת אחדות הפשוט.

פ. (א) משום שהתגלות אחדות הפשוט מתוך פעולת משתנות הוא יקר מאוד

עא. ארבעה תיבות אלו עם התיבות בגימטריא 'שמחה'.

עב. על ידי זה נתגלה האחדות הפשוט יתברך.

עג. כי בכל יום נברא פעולה משונה.

עד. שפעולות משתנות יהיו נמשכין מאחד הפשוט יתברך ויתעלה.

עה. הקב"ה נתן לנו מתנה את השבת שעל ידה נתגלה אחדות הפשוט.

עו. במסכת שבת: 'מתנה טובה יש לי בבית גנוי ושבת שמה'.

פא. מה נגרם למעלה על ידי שנתגלה בחינת אחדות הפשוט למטה?
פב. היכן מרומז ענין זה שעל ידי האחדות הפשוט שלמטה נתגלה אחדותו למעלה?

פג. איזה מעשה בגמרא שייך לענין זה של שלימות ריבוע הדיבור?
פד. מנין שר' אליעזר הגדול זכה לשלימות הדיבור?
פה. אלו ד' דברים אמר ר' אליעזר כנגד ד' חלקי הדיבור?
פו. מדוע רצה ר' אליעזר להראות שיש לו שלימות ריבוע הדיבור?

פז. לאיזה דיבור רומז 'חרוב', ומה השייכות שלו לחרוב?
פח. היכן מובא דבר זה בדברי רז"ל?

תשובות

פה. (א) חרוב יוכיח. (ב) אמת המים תוכיח.
 (ג) כותלי בית המדרש יוכיחו. (ד) בת קול יוכיח.

פו. כדי להראות שהצדיקים הם "גיבורי כח עושי דברו", שהם עושים ומנהיגים עם הדיבור כרצונם ובידם לשנות הטבע על ידי שלימות הדיבור.

פז. חרוב רומז לדיבור של צדקה, כי חרוב נוטעין אותו רק לדורות כמו הצדקה שהיא לדורות.

פח. במסכת תענית (במעשה דחוני המעגל) אמרו: 'אנא עלמא בחרובא אשתכח, כי היכי דשתלי לי אבהתי אנא נמי שתלי לבנאי'.

בעיני השי"ת. (ב) כדי שלא להרבות מחלוקת בישראל שכל יחיד ויחיד יאמר כדעתו ואין לדבר סוף.

פא. על ידי זה נתגלה גם למעלה אחדותו הפשוט יתברך.

פב. 'אתה אחד ושמן אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ' – רמז שעל ידי אחדות שנתגלה בישראל למטה נתגלה אחדותו הפשוט למעלה.

פג. מעשה דר' אליעזר הגדול בתנור של עכנאי בבבא מציעא.

פד. כי הלכה כמותו בכל מקום, ועל ידי הלכות זוכין לשלימות ריבוע הדיבור.

פט. היכן אנו מוצאים שהצדקה היא לדורות?

צ. לאיזה דיבור רומז 'אמת המים'?

צא. 'כותלי בית המדרש' למה רומזים?

צב. היכן מוצאים בפסוק שהכל פונים אל העשירים?

צג. מדוע נמשלו העשירים דוקא לכותלי בית המדרש?

צד. מדוע אם כן אין לצדיקים כלום?

צה. היכן מוצאים שהצדיק ממשיך כל טוב אל העולם וכלום לא לעצמו?

צו. לסיכום: מאלו ב' טעמים נקראין העשירים 'כותלי בית המדרש'?

צז. מה שייכות ל'בת קול' ולדיבור של מלכות?

צח. מכיון שהוכיח ר' אליעזר שיש לו שלימות ריבוע הדיבור מדוע לא קיבלו את דעתו?

צט. כיצד מתבאר על פי זה מה שאמר הקב"ה 'נצחוני בני'?

תשובות

צה. בר' חנינא בן דוסא שאמרו בו 'כל העולם ניוון בשביל חנינא בני וחנינא בני די לו בקב חרובין'.

צו. א) שהם פתל שהכל פונין אליו על ידי עשירותם. ב) שכל טוב שיש להם נמשך מבחינת "דורשי ה' לא יחסרו וגו'", שמהם נמשך כל ההשפעות.

צז. הקול יוצא משית עזקאין דקנה, רמז למלכות, בחינת "שש מעלות לכסא".

צח. כי הלכה כרבים שזה יקר בעיני השם יתברך שזה בחינת התגלות האחדות הפשוט.

צט. שבחינת בן שלהם נצח, כי זה שרבים מסכימים לדעת אחד זה בחינת שבת בחינת בן.

פט. במסכת שבת: 'אמר ר' חיא כי אתא עניא אקדם לה רפתא כי היכי דלקדמו לבנייך, גלגל הוא שחזור בעולם'.

צ. לדיבור של תשובה שנאמר בו "שפכי כמים ליבך נוכח פני ה'".

צא. רמז לדיבור של עשירים שהם פתל שהכל פונין בו.

צב. "ואוהבי עשיר רבים".

צג. רמז למה שנאמר בצדיקים "דורשי ה' לא יחסרו כל טוב", שכל הטוב נמשך מהם.

צד. 'כי מהני זכותיהו אעלמא, אדידהו לא' (חולין פו).

ק. כיצד מתבאר על פי זה הפסוק "עבדו את ה' בשמחה"?
 קא. "דעו כי ה' הוא האלוקים"?

קב. כיצד זוכים לכל הנ"ל בימי החנוכה?
 קג. היכן מרומז בפסוק כי אור האמת נתגלה על ידי החסדים בחינת הלכות?
 קד. באיזה פסוק עוד מרומז אור האמת בחינת השמן המאיר?
 קה. היכן מרומז בחנוכה ענין שלימות הדיבור על ידי אור האמת?
 קו. היכן מרומז בפסוק להאיר הדיבור שהוא בפתח הפה?
 קז. למה זוכים בחנוכה על ידי שנשלם הדיבור של לשון הקודש על ידי אור האמת?
 קח. כיצד מרומז בתיבת 'חנוכה' ענין שבת קודש?
 קט. כיצד מרומזים אף ששת ימי החול בתיבת 'חנוכה'?

תשובות

זוכים שיתגלה.

קד. "שלח אורך ואמתך".
 קה. שצריך ליתנו סמוך לפתח, רמז ל"פתחי פיך" היינו הדיבור שהאמת מאיר בו.
 קו. "פתח דבריך יאיר".
 קז. זוכים שיומשך השמחה של שבת לששת ימי החול.
 קח. חנו-כ"ה בחינת ניחא של שבת, שבו מקושר לשון הקודש שהוא בחינת "כה תברכו".
 קט. חנוכה - רמז לחנוך שהוא מט"ט-עבד, ששולטנותיה בימי החול.

ק. היינו להמשיך שמחה לבחינת עבד בחינת מט"ט, בחינת ששת ימי החול.
 קא. על ידי זה יתגלה כי ה' הוא האלוקים וכל השינוים הם אחד, וכל זה על ידי שנמשך השמחה של שבת לימי החול בחינת עבד.

קב. ימי חנוכה הם ימי הודאה שהוא שעשוע עולם הבא, בחינת הלכות שעל ידי זה זוכין לשלימות הדיבור.
 קג. "תומיך ואוריך" - היינו אור האמת, "לאיש חסידך" - על ידי החסדים

קי. מה המשמעות בתיבת 'חנוכה' הרומזת הן לשבת והן לששת ימי החול?

קיא. כיצד מתבאר על פי התורה הנ"ל הפסוק "ויהי מקץ וגו'?"

קיב. מדוע הצטער האי בר בי רב?

קיג. מה דרש לו ר' יוחנן?

קיד. כיצד מתבאר על ידי זה "שנתיים ימים"?

קטו. מהו ביאורו של המשך הפסוק על פי התורה הנ"ל?

קטז. כשהלב בצרה מי עוד נמצא בצרה?

קיז. מה התפקיד של הריאה בגוף?

קיח. ממה מתייבש הגוף?

קיט. ממה עיקר קיום הגוף?

קכ. מדוע כשהלב בצרה אף הריאה בצרה?

תשובות

קי. רמז לשמחה של שבת שמאיר לששת ימי החול, בחינת "זה ינחמנו ממעשינו ומעצבון ידינו".

קטו. גמר פירוש הפסוק לא זכינו לשמוע.

קטז. אז גם הריאה בצרה.

קיז. הריאה מקיימת הליחה לבנה וממשכת הלחלוחית להגוף.

קיח. מהתנועות שיש להגוף שהם מייבשין הגוף.

קיט. מהריאה הממשכת לחלוחית.

קכ. כי כשהלב דופק דפיקות גדולות

בעת צרתו אף הריאה מנשבת

נשיבות גדולות, ואזי נתייבש הריאה

ועל ידי זה נתייבש ח"ו הגוף.

קיא. 'מקץ' רמז לסוף, בחינת הלכות שהם שעשוע עולם הבא.

קיב. שהוצרך לשוב לביתו והיה מצטער על מיעוט לימודו.

קיג. "ואותי יום יום ידרושון", שיום אחד בשנה חשוב שנה.

קיד. רמז לימים שנחשבים לשנים על ידי לימוד הלכות.

- קבא.** מה מוחזק בפי העולם כרפואה לריאה, ומדוע?
קכב. מה הרמז בזה?
קכג. מה נעשה בכל העולמות כשהצדיק בצער ובצרה?
קכד. היכן מוזכר בדברי חז"ל שהשכינה מקוננת על צער הצדיק?
קכה. מה נעשה על ידי שהצדיק זוכה לרפואה?
קכו. היכן מרומז נחמה ושמחה זו בפסוק?

- קכז.** מה הסגולה במזמור לתודה?
קכח. היכן מרומז במזמור זה הע' קלין שהיולדת צועקת?
קכט. היכן מרומז במזמור זה 'חסד', בחינת הלכות שעל ידם ההולדה בנקל?
קל. מה הרמז במ"ג תיבות שיש בזה המזמור?
קלא. באיזה פסוק מרומז קליפה זו שמספרה מ"ג?

תשובות

- קבא.** שמן, כי הוא מלחלח.
קכב. כי השמן הנ"ל (היינו אור האמת) שהוא בחינת תיקון הצרה, הוא רפואה לריאה.
קכג. כמה וכמה נשמות שבעולם הזה ובעולם הבא מקוננין ומתאבלין על צערו וגם השכינה מקוננת.
קכד. במסכת סנהדרין: 'אם על דמם של רשעים השכינה מצטערת קל וחומר על דמם של צדיקים'.
קכה. אזי מתנחמין כולם ונמשך להם שמחה.
קכו. "וארפאהו, ואשלם נחומים לו ולאבליו", היינו השמחה כנ"ל.
קכז. סגולה לומר אותו למקשה לילד.
קכח. מזמור לתודה – ראשי תיבות שלה עולה ע.
קכט. כי יש במזמור זה קס"ח אותיות שהוא חסד בא"ת ב"ש.
קל. מ"ג תיבות אלו הם כנגד הקליפה הגורמת הקישוי ואינה רוצה שיצא הולד לאויר העולם.
קלא. "גזורו גם לי גם לך לא יהיה" (מלכים א, ג).

שלב השלישי

ציון יסוד רא' טעם

להלן הבאנו הסעיפים הראשונים מהתורה, משולב עם קווים, ועליהם צויין האם שורה זו היא: יסוד, ראייה, טעם, הגדרה, הסבר, והלבשה. ולאחר מכן המשך התורה, עם קווים ריקים, בהם על הלומד לציין בעצמו כל שורה מהי. כמו כן השארנו בסוף התורה, קטע שלם לא מפוצל בשורות, כדי שהלומד יתלמד לעשות זאת בעצמו בשאר התורות בליקו"מ.

חשוב לציין, כי הבאנו על כל דבר איזה סוג ראייה היא, והאם הוא ראייה מורכבת וכו', ודבר זה קשה למתחילים לדעת כל דבר האם הוא ראייה מורכבת או ראייה אחרת, לכן כדאי בתחילה לציין בסתם: "ראייה", אך כדאי להתבונן היטב, האיך הוא ראייה ועל איזה דבר הוא ראייה.

יסוד א

א יְמֵי חֲנֻכָּה הֵם יְמֵי הוֹדָאָה

ראייה

כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: 'וְקִבְעוּ שְׂמוֹנֶת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וְכוּ'. ראייה

הגדרה

וְיְמֵי הוֹדָאָה זֶה בְּחִינַת שְׁעֵשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא הגדרה

טעם א

כִּי זֶה עֶקֶר שְׁעֵשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא - טעם א

י. וכאמור בפרק. הרחבת השלבים שאף שהגדרה זו [וכן כל בחינה שהוא הגדרה בלבד] הם גם יסוד וידעה חדשה, אמנם מכיון שהוא שייך ליסוד הקודם לכן הוא הגדרה באותו בחי', דהיינו שאותו יסוד שימי חנוכה הוא ימי הודאה טמון בתוכו גם בחינה נוספת והוא שעשוע עולם הבא, לכן זה הכוונה הגדרה שהוא בחינה נוספת בתוך היסוד הקודם.

יא. מתחיל לומר טעם, והטעם בנוי על היסוד חדש שמביא להלן.

להודות ולהלל לשמו הגדול יתברך - יסוד ב (פרט א) ב'

ולהכיר אותו יתברך - יסוד ב (פרט ב)

שעל ידי יזוה סמוכים וקרובים אליו יתברך - יסוד ב (פרט ג).

כי כל מה שיודעין ומכירין אותו יתברך ביותר, סמוכים אליו ביותר

הסבר על יסוד ב' (פרט ב) ופרט ג'.

כי שאר כל הדברים יתבטלו לעתיד כלם - טעם על יסוד ב' פרט א

בבחינת: 'כל הקרבנות בטליו, חוץ מקרבן תודה' - ראי' על הטעם

שלא ישאר לעתיד רק

א. בחינת תודה והודאה להודות ולהלל - המשך הטעם על פרט א'

ב. ולדעת אותו יתברך - המשך והתחלת הטעם על פרט ב'

כמו שכתוב (ישעיה י"א): "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים"

ראיה על הטעם פרט ב' י"

שזה כל שעשוע עולם הבא - סיום דבריו

יב. הטעם בנו על יסוד חדש, והוא טעם שבנוי על הקדמת יסוד חדש.

יג. שלהכיר הוא שעשוע עוה"ב

סיכום למדנו בסעיף זה ב' יסודות.

יסוד א - ימי חנוכה הם הודאה, והגדרה שזה שעשוע עוה"ב ויסוד ב' שעשוע עוה"ב הוא יש בו ג' פרטים א. להודות ולהלל ב. להכיר אותו יתברך ג. שעי"ז סמוכים וקרובים אליו יתברך.

וראיה על יסוד א שימי חנוכה הוא ימי הודאה כמו שכתוב וקבעו וכו', וראיה וטעם על יסוד ב [פרט א] שעוה"ב הוא להודות ולהלל - כי לעתיד יתבטלו כל וכו'.

וראיה וטעם על יסוד ב [פרט ב'] שעוה"ב הוא להכיר אותו יתברך - כמו שכתוב כי מלאה וכו'

וטעם וראי' על יסוד ב [פרט ג] כי כל מה שמכירים אותו יתברך יתברך קרובים אליו יותר.

נמצא שיש כאן ה' הגדרות שהם אחד א. ימי חנוכה. ב. להודות ולהלל ג. שעשוע עוה"ב ד. לדעת ולהכיר אותו ה. סמוכים אליו

ב. ובחינת תודה, שהוא שעשוע עולם הבא, זה בחינת הלכות הגדרה

[א] כי ההלכות שזוכין ללמוד, [ב] בפרט מי שזוכה לחדש בהם, זה בחינת שעשוע עולם הבא הסבר על הגדרה שמורכב מב' פרטים.

בחינת (נדה עג): 'כל השונה הלכות בכל יום, מבטח לו שהוא בן העולם הבא'.
ראיה להסבר פרט א' - שעצם הלימוד הלכות הוא שעשוע עוה"ב

כי כשנתחדש הלכה, נתחדש שכל וידיעה, והדעת היא עקר שעשוע עולם הבא כנ"ל טעם להסבר פרט ב' והפסוק על זה מובא באות א.

וזה בחינת (ברכות נד): 'ארבעה צריכין להודות', דהיני תודה, שהם מפרשין במזמור ק"ז, שפסים בסופם: "מי חכם וישמר אלה ויתבוננו חסדי ה'".

"חסדי ה'" זה בחינת הלכות ראיה שתודה הוא הלכות

כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (כתבות צו): 'כל המונע תלמידו מלשמשו, כאלו מונע ממנו חסד', שנאמר: "למס מרעהו חסד" ראיה מורכבת א' שחסד זה הלכה [א] שימוש הוא חסד.

ושמוש חכמים זה בחינת הלכות - המשך הראיה [ב] ושימוש זה הלכה, הרי חסד הוא הלכות.

שהם בחינת (ישעיה נ"ה): "חסדי דוד" ראיה מורכבת ב', מדוע חסד הוא הלכה [א] חסד הוא דוד

שהלכה כמותו, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (סנהדרין צג): "וה' עמו" - המשך הראיה [ב] ודוד הלכה כמותו, הרי חסד הוא הלכות

וזהו: "וה' עמו", הינו שסמוך וקרוב להשם יתברך, בחינת שעשוע עולם הבא, שהוא

בְּחִינַת הַלְכוֹת כַּנְּל ראייה שהלכה יש בו גם הפרט השלישית שלמדנו בסעיף א' ששעשוע עוה"ב הוא שסמוך וקרוב אליו יתברך.⁷

וּבְשִׁבִיל זֶה מְכַנֶּה הַתּוֹדָה בְּשֵׁם הַלְכָה ביאור מאמר חז"ל [ולפי"ז יצא טעם מדוע תודה הוא הלכה¹⁰

כִּי תוֹדָה מְבִיאִין כְּשִׁיּוֹצְאִין מִצָּרָה טעם¹⁰

כִּי כְּשִׁנוּפְלִין לְאַיְהוּ צָרָה, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲזִי עֵקֶר הַצָּרָה בְּלֵב המשך הטעם והוא טעם שמורכב מכמה פרטים, ח"א שעיקר הצרה בלב.

כִּי הֵלֵב יוֹדֵעַ וּמְרַגֵּשׁ הַצָּרָה בְּיֹתֵר טעם

כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מְשִׁלֵי י"ד): "לֵב יוֹדֵעַ מֵרַת נִפְשׁוֹ" ראייה לטעם שהלב 'יודע'

כִּי "הֵלֵב מְבִיּוֹ" (בְּרִכּוֹת ס"א), וְעַל כֵּן הוּא מְרַגֵּשׁ הַצָּרָה בְּיֹתֵר טעם למה הלב 'מרגיש'

וְאֲזִי, בְּשַׁעַת הַצָּרָה, מִתְּכַנְּסִים כָּל הַדְּמִים וְעוֹלִים אֶל הֵלֵב המשך הטעם, פרט ב'

יד. כי כאמור בשעשוע עוה"ב יש ג' פרטים א. הודאה ב. להכיר אותו ג. סמוכים וקרובים אליו. ועד עתה הביא טעם שהלכה הוא להכיר אותו, ואח"כ הביא ראייה שהלכה הוא הודאה. וכאן מביא את הפרט השלישי שהלכה הוא גם סמוכים וקרובים אליו יתברך.

טו. אמנם אינו מאמר חז"ל מפורש, וראיתי בגיליון מימי הנחל גליון י"ז מאמר נפלא מהרב יהודה צבי צוקר שליט"א בשם הרה"ח ר' נתן דוד שפירא זצוק"ל שמצא רמז במשנה. תודות מהלכות'. ואחר ביאור מאמר חז"ל יובן בדרך טעם והסבר מדוע תודה קשורה הלכה, לכן כל ביאורי מאמר חז"ל ופתגם העולם וכדומה הוא כדי להביא רא"י וטעם, וכן כאן שהוא נכתב בדרך ביאור מאמר חז"ל אבל הוא טעם מדוע תודה הוא קשור להלכה.

טז. זהו רק התחלת הטעם, ורק בסוף הסעיף יובן סוף הטעם, כי קודם מקדים כמה פרטים ועל פי זה יובן הטעם.

כְּמוֹ כְּשֵׁיִשׁ צָרָה בְּאִיזְהוּ מְקוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם, אִזִּי מִתְּפַנְסִים כָּלָם אֶל הַחֶכֶם שֵׁיִשׁ שָׁם, לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ עֲצָה ראייה (ממשל ונמשל"י)

כְּמוֹ כֵּן נִתְקַבְּצִים כָּל הַדְּמִים וְעוֹלִים אֶל הַלֵּב, לְבַקֵּשׁ עֲצָה וְתַחְבוּלָה כְּנֶגֶד הַצָּרָה. המשך הראי' נמשל

וְאִזִּי הֵם שׁוֹטְפִים עַל הַלֵּב, וְאִזִּי הַלֵּב בְּצָרָה וּבְדַחֵק גָּדוֹל, כִּי לֹא יֵי שֶׁהַלֵּב דּוֹאֵג בְּעֲצָמוֹ, כִּי הוּא מְרַגֵּשׁ הַצָּרָה יוֹתֵר מִכָּלָם, אִף גַּם הַדְּמִים שׁוֹטְפִין עָלָיו וּמְצַרִּין לוֹ מְאֹד המשך הטעם פרט ג'

וְעַל כֵּן כְּשֵׁיִשׁ חֵס וְשְׁלוֹם צָרָה לְאָדָם, הַלֵּב דּוֹפֵק בְּדַפְּיוֹת גְּדוּלוֹת, כִּי הוּא מְבַקֵּשׁ לְנַעֲנַע מִעֲצָמוֹ וְלִהְיוֹת שְׁלִיכָם מִעָלָיו, וְעַל כֵּן הוּא דּוֹפֵק בְּדַפְּיוֹת גְּדוּלוֹת בְּשַׁעַת הַצָּרָה חֵס וְשְׁלוֹם, המשך הטעם פרט ד', וגם ראייה מהנראה בחוש שהלב דואג.

וְאַחַר כֵּן כְּשִׁיּוֹצְאִין מִהַצָּרָה, אִזִּי חוֹזְרִין תְּהִלּוֹת הַדְּמִים לִילָךְ כְּסֹדֵר בְּתוֹךְ שְׁבִילֵי הַגּוֹף הַמִּשְׁךְ הטעם פרט ה'

וְעַל כֵּן הַתּוֹדָה, שֶׁהִיא בְּאֵה כְּשִׁיּוֹצְאִין מִהַצָּרָה, הִיא מְכַנֶּה בְּשֵׁם הַלֵּכָה, עַל שֵׁם תְּהִלּוֹת הַדְּמִים, שֶׁהוֹלְכִין כְּסֹדֵר כְּשִׁיּוֹצְאִין מִהַצָּרָה כַּנִּלְיָן סיום הקשר בין תודה להלכה

סיכום אות ב.

- א. למדנו הגדרה חדשה שהלכה הוא בחי' תודה, שעשוע עוה"ב.
- ב. ראייה שהלכה הוא שעשוע עוה"ב הוא מהפסוק כל השונה הלכות
- ג. טעם שנתחדש הלכה הוא עיקר שעשוע כי הוא מוסיף דעת [ועל זה הביא פסוק באות א' שכל דעת מהפסוק כי מלאה הארץ דיעה].

יז. אף שזה אינו ראייה מפסוק, אבל הוא ראייה והוכחה ממשל ונמשל, וזה דרכו של ראייה להוכיח שדבריו צודקים.

- ד. ראייה שהלכה הוא תודה והודאה כמובא במזמור ק"ז וכו' חסדי ה', [ועל זה הביא ב' ראיות שחסד הוא הלכה, א. ראייה מורכבת כל המונע מלשמשו וכו', ושימוש הוא הלכות ב. חסדי דוד שהלכה כמותו.
- ה. ראייה שהלכה יש בחי' שעשוע עוה"ב שהוא סמוך מהפסוק וה' עימו.
- ו. טעם הקשר בין תודה והלכה, מהנראה בחוש, כי בשעת צרה קורה ה' דברים א. הלב מרגיש ויודע [ועל זה הביא ראי' וטעם] ב. כולם מתקבצים על הלב [ועל זה הביא ראייה ממשל ונמשל] ג. לא די שדואג אלא כל הדמים שוטפין ומצרין. ד. הלב דופק בדפיקות גדולות [וזה גם ראייה מהנראה בחוש] ה. כשיוצא מהצרה חוזרים תהלוכות דמים לילך כסדר

ג. ומָזָה בָּאָה הוֹלָדָה בְּנֶקֶל

כִּי 'בְּשִׁעָה שְׂאֵשָׁה כּוֹרַעַת לִילֵד יִרְכּוּתֶיהָ מִצְטַנְנוֹת' (כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, סוּטָה י"א:), וְעַל־יְדִי־זֶה נַעֲשֶׂה הַהוֹלָדָה

כִּי הַדָּמִים עוֹלִין לְמַעַלָּה

וְאֵזִי נִדְחָק הַמָּקוֹם שֶׁם וְאֵזִי הֵם דּוֹחִים אֶת הַוּלָד לַחוּץ

וְאַחֲרֵכֶּךָ חוֹזְרִים הַדָּמִים לְמָקוֹמָם

שְׁזֶה בְּחִינַת תּוֹדָה הַלְכָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּהַלּוּכוֹת הַדָּמִים, שְׂחוֹזְרִים לִילָךְ כְּסֹדֵר כַּנ"ל

כִּי גַם הַהֲלָכָה הִיא בְּחִינַת הוֹלָדָה

כִּי יֵשׁ תַּמְכֵי אֲוִרֵיתָא, שְׁנוֹתָנִים מְמוֹן לְלוּמְדֵי תוֹרָה, וּבְתַחֲלָה הֵם מְחַסְרִים מְמוֹנָם

מעצמם

כי כְּשֵׁנוֹתָנִים הַמְמוֹן לְהַתְלַמֵּד חָכְם, נֶחֱסֵר אֶצְלָם

שְׁזָה בְּחִינַת יְרֻכּוֹתֶיהָ מִצְטַנְנוֹת,

כי 'דמים תרתי משמע'

אָבֵל אַחַר כֵּן, עַל־יְדֵי מְמוֹנָם שְׂמַחְזִיקִין הַתְלַמֵּיד־חָכְם, וְנוֹלָד הַלְכוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת חֶסֶד,

אֲזִי עַל־יְדֵי הַשְּׁפָעַת הַחֶסֶד חוֹזֵר וְנִתְמַלֵּא הַחֶסֶדוֹן

וְזֶה בְּחִינַת שְׁעֵשׂוֹעַ עוֹלָם הַבָּא, בְּבְחִינַת (ישעיה ל'): וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְבָנָה כְּאֹרֶךְ הַחֲמָה,

הַנֶּאֱמָר לְעֵתִיד

כי הַלְבָנָה טְבֵעָה קֵר בְּחִינַת חֶסֶדוֹן וְקִרְיֹת

וְעֵתִידָהּ לְהַתְמַלֵּאת כְּאֹרֶךְ הַחֲמָה, בְּחִינַת מְלוֹי הַחֶסֶדוֹן

שְׁזָה בְּחִינַת הוֹלָדָה, בְּחִינַת הַלְכוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁעֵשׂוֹעַ עוֹלָם הַבָּא כַּנ"ל

וְזֶה בְּחִינַת (בראשית ב'): אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם - בְּאַבְרָהָם (בראשית

רבה פ' י"ב), הֵינּוּ חֶסֶד

כי הַהוֹלָדָה - עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַלְכוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת חֶסֶד כַּנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת (תהלים ק'): מְזֻמּוֹר לְתוֹדָה הָרִיעוּ לַיִּי כָּל הָאָרֶץ. לְתוֹדָה - אוֹתִיּוֹת תוֹלְדָה

הָרִיעוּ לַיִּי כָּל הָאָרֶץ - רָאִשֵׁי תְבוֹת הַלְכָה, כַּמּוּבָא

כי הַהֲלָכוֹת, בְּחִינַת תוֹדָה, הֵם בְּחִינַת הוֹלָדָה כַּנ"ל

זֶה שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבִרְכָה (סוּטָה י'): אָסָא חָלָה אֶת רַגְלָיו, עַל שֶׁעָשָׂה אֲנִגְרָיָא בְּתַלְמֵידי חֲכָמִים.

כִּי עַל־יְדֵי שֶׁעָשָׂה אֲנִגְרָיָא בְּתַלְמֵידי חֲכָמִים וּבִטַל אוֹתָם מִן הַהֲלָכוֹת, עַל־יְדֵי־זֶה חָלָה אֶת רַגְלָיו

כִּי הַהֲלָכוֹת הֵם בְּחִיבַת תְּקוּן וְקִיּוּם הַרְגְלָיו

כִּי הַהֲלָכוֹת הֵם בְּחִיבַת תְּהֻלוֹכוֹת הַדְּמִים, שֶׁחֹזְרִין וְהוֹלְכִין כְּפִסְדָּר כְּנ"ל

וְאָסָא שֶׁפָּגַם בָּזֶה וּבִטַל אֶת הַתַּלְמֵידי חֲכָמִים מִן הַהֲלָכוֹת, עַל־כֵּן חָלָה אֶת רַגְלָיו

סיכום אות ג

Blank lines for notes or summary.

ד. וכשזוכין לבחינת תודה הלכה, על־ידי־זה נתגלה אור האמת

ומאיר בהדבור

כי מתחלה כשהדמים שוטפין על הלב הוא בחינת פגם האמת

בבחינת (משלי כ"ט): אנשי דמים ישנאו תם

אבל אחר כך כשיוצאין מהצרה שזה בחינת תודה הלכה, אזי מאיר האמת

בבחינת (מיכה ז): תתן אמת ליעקב חסד לאברהם

חסד לאברהם - הינו הלכות כנ"ל על־ידי־זה מאיר האמת

ומשלים הדבור

כי עקר שלמות הדבור - על־ידי אמת

כי קושטא קאי וכו' (שבת ק"ד).

ואפלו שקר אין לו קיום רק על־ידי אמת

(כמו שפרש רש"י (במדבר י"ג) על פסוק: "וגם זבת חלב ודבש" וכו').

נמצא שעקר קיום ושלמות הדבור הוא על־ידי האמת

שהוא מאיר בהדבור על־ידי שלשה שמות

בבחינת (תהלים נ): אל־אלהים ה' דבר.

כי אלו שלשה שמות הם מקור האמת, ועל ידם מאיר האמת בהדבור

דְּהִינּוּ בְּרַבּוּעַ הַדְּבוּר, הִינּוּ בְּחִינַת אַרְבַּעַה חֻלְקֵי הַדְּבוּר.

כִּי יֵשׁ רַבּוּעַ הַדְּבוּר וְעַל כֵּן כָּשְׁהֵיוּ יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּת, וְהָיָה הַדְּבוּר בְּגִלוּת (ד), נֶאֱמַר בְּמוֹשֶׁה (שְׁמוֹת ד): לֹא אִישׁ דְּבָרִים אָנֹכִי גַם מִתְמוּל גַּם מִשְׁלֹשׁוּם גַּם מֵאֵז דְּבַרְךָ וְכוּ', זֶה בְּחִינַת רַבּוּעַ הַדְּבוּר, אַרְבַּעַה חֻלְקֵי הַדְּבוּר.

כִּי יֵשׁ 'דְּבוּר שֶׁל צְדָקָה

בְּבְחִינַת (יְשַׁעְיָהוּ ס"ג): מְדַבֵּר בְּצְדָקָה,

שְׁזָהוּ בְּחִינַת הִיתְרוֹן שֵׁישׁ לְאָדָם עַל הַחֵי, שֶׁהוּא הַדְּבוּר, שֶׁהוּא גֶדֶר הָאָדָם

וְהוּא בְּחִינַת צְדָקָה, שֶׁהוּא גּוֹמֵל חֶסֶד עִם הַבְּרִיּוֹת, שְׁזָהוּ גֶדֶר הָאָדָם, שֶׁדְּרָכּוֹ לְגַמּוֹל חֶסֶד, מֵה שְׂאִין כּוֹ הַחֵי

זֶה שְׁנֶאֱמַר: נַעֲשֶׂה אָדָם, וְכָתִיב: וְשֵׁם הָאִישׁ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמּוֹ הַיּוֹם וְכוּ'. מֵה הֵתָם צְדָקָה אַף כָּאֵן צְדָקָה (הַקְּדָמַת הַזֶּהָר דָּף יג:), שֶׁעַל יְדֵי צְדָקָה נִקְרָא אָדָם, כִּי הַצְּדָקָה שֶׁמִּשָּׁם הַדְּבוּר הוּא גֶדֶר הָאָדָם כַּנִּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת: לֹא אִישׁ דְּבָרִים־אָנֹכִי, הִינּוּ הַדְּבוּר שֶׁל צְדָקָה

בְּחִינַת (תְּהִלִּים קי"ב): טוֹב אִישׁ חוֹנֵן וּמְלוֹה יְכַלְכֵּל דְּבָרָיו, דְּהִינּוּ גְּמִילוּת חֶסֶד וְצְדָקָה.

וְיֵשׁ דְּבוּר שֶׁל תְּשׁוּבָה

בְּחִינַת (הוֹשֵׁעַ י"ד): קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֵל ה'.

וְזֶה בְּחִינַת: גַּם מִתְמוּל, בְּחִינַת דְּבוּר שֶׁל תְּשׁוּבָה

כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (תְּהִלִּים ז'): וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְּנֵי אָדָם כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינַיִךָ כִּיּוֹם אֶתְמוּל:

וַיֵּשׁ דְּבוּר שֶׁל עֲשִׂירוֹת

דְּהִינּוּ עֲשִׂירִים קְרוֹבִים לַמַּלְכוּת

שֶׁהֵם בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית מ'): שְׁלֹשֶׁת הַשְּׂרִיגִים, וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבִרְכָה (חֲלוּן צ"ב):

שְׁלֹשָׁה שְׂרֵי גָאִים, דְּהִינּוּ עֲשִׂירִים קְרוֹבִים לַמַּלְכוּת (כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שָׁם) שֵׁשׁ לָהֶם

בְּחִינַת דְּבוּר

בְּבְחִינַת (מִשְׁלֵי כ"ב): חֵן שֶׁפָּתְיוֹ רִעְהוּ מְלֶךְ, הִינּוּ הַדְּבוּר שֶׁל קְרוֹבִים לַמַּלְכוּת.

וְזֶה בְּחִינַת: גַּם מִשְׁלֵשׁם, בְּחִינַת שְׁלֹשֶׁת הַשְּׂרִיגִים הַנ"ל, הִינּוּ הַדְּבוּר שֶׁל עֲשִׂירִים קְרוֹבִים

לַמַּלְכוּת.

וַיֵּשׁ דְּבוּר שֶׁל מַלְכוּת

בְּחִינַת מַלְכוּת פֶּה

וְזֶה בְּחִינַת: גַּם מֵאֵז דְּבָרָךְ

בְּחִינַת (תְּהִלִּים צ"ג): נָכוֹן כֶּסֶף מֵאֵז

וְהֶאֱמַת מֵאִיר בְּרַבּוּעַ הַדְּבוּר הַנ"ל עַל־יְדֵי שְׁלֹשָׁה שְׁמוֹת הַנ"ל שֶׁהֵם: אֵל, אֱלֹקִים, יְיָ, שֶׁהֵם

בְּחִינַת: תְּפִלָּה וְתוֹרָה וְשִׁדּוּכִים וְזוּגִים.

אֵל זֶה בְּחִינַת תְּפִלָּה

כִּי אֵל עַל שֵׁם הַכֹּחַ, שֶׁהוּא תַקְיָף וּבַעַל הַיְכָלָת

ועל־ידי התפלה נקראין ישראל בשם אל

בבחינת (מגלה י"ח): מנין שקראו הקדוש ברוך הוא ליעקב אל שנאמר: ויקרא לו אל וכו'.

כי על־ידי התפלה כביכול, אנו לוקחין לעצמנו הכח ממונו יתברך, כי אנו מבטלין גזרותיו, נמצא שיש לנו הכח, ועל כן נקראין ישראל - אל על־ידי התפלה על שם הכח כנ"ל.

וכמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (ירושלמי תענית): לא איש אל ויכזב - לא איש הוא, שעשה דברי אל ככזב'. כי על־ידי התפלה מבטלין גזרותיו יתברך, ואזי ישראל נקראין אל.

ומשם מאיר הדבור.

בבחינת (תהלים קמ"ה): וגבורתך ידברו דהינו על־ידי הכח וגבורה, שזה בחינת אל על שם הכח, מאיר הדבור

על־ידי האמת

כי התפלה היא רק על־ידי אמת

כמו שכתוב (שם): קרוב ה' וכו' לכל אשר יקראו באמת.

אלקים זה בחינת תורה

כמו שכתוב (שמות ד): ואתה תהיה לו לאלקים, ותרגומו: 'לרב'

וזהו: הוא יהיה לך לפה - שבחינת אלקים, בחינת תורה הוא מאיר לפה, דהינו להדבור,

כּי הרב מורה דָּרָךְ יִשָּׁר לְתַלְמִידָיו בְּתוֹרָתוֹ, שְׁזָה בְּחִינַת (יְרֵמְיָה ט"ו): אִם תּוֹצִיא יִקָּר
מִזּוּלָל כְּפִי תִהְיֶה

וְהוּא בְּחִינַת אֲמַת

בְּבְחִינַת (מְלָאכִי ב): תּוֹרַת אֲמַת הִיְתָה בְּפִיהוּ.

ה' זֶה בְּחִינַת שְׂדוּכִים

בְּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית כ"ד): מֶה יֵצֵא הַדָּבָר

בְּחִינַת (מְשַׁלֵּי י"ט): וּמֵה' אִשָּׁה מְשַׁכֶּלֶת.

וְהוּא בְּחִינַת אֲמַת

בְּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית שָׁם): אֲשֶׁר הִנְחֵנִי בְּדָרֶךְ אֲמַת.

וְעַל־יְדֵי־זֶה נְשָׁלַם הַדָּבָר

כּי 'עֲשֶׂרָה קִבּוּיִן שִׁיחָה יִרְדּוּ לְעוֹלָם, תִּשְׁעָה נְטִלוּ נָשִׁים, וְאֶחָד כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ'

וְכָל זְמַן שָׂאִין הַתְּקַשְׁרוֹת, אִין לְהַדְּבוֹר שְׁלֵמוֹת, אֲבָל כְּשֶׁנִּתְקַשְׁרִין, נִתְחַבְּרִים וְנִשְׁלָמִים
חֻלְקֵי הַדְּבוֹר

נִמְצָא שְׁעַל־יְדֵי שְׁלֵשָׁה שְׁמוֹת הַנ"ל שְׁהֵם: אֵל, אֱלֹקִים, ה', שְׁהֵם בְּחִינַת:
תְּפִלָּה, תּוֹרָה, שְׂדוּכִים - נְשָׁלַם הַדְּבוֹר עַל־יְדֵי הָאֲמַת, הִינּוּ רַבּוּעַ הַדְּבוֹר,
שְׁנִשְׁלָם עַל יְדֵי הָאֲמַת כַּנ"ל

סיכום אות ד.

[Redacted text area]

ה. וּשְׁלֵמוֹת הַדְּבֹר הוּא בְּחִינַת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ,

כִּי כָּל לְשׁוֹנוֹת הָעַמִּים הֵם חֲסֵרִים, וְאֵין לָהֶם שְׁלֵמוֹת

כִּי נִקְרְאוּ לְשׁוֹן עֲלָגִים (יִשְׁעִיה ל"ב)

וְאֵין שְׁלֵמוֹת - רַק לְלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

וּלְלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ הוּא מְקוּשֶׁר לְשֶׁבֶת

בְּבַחֲיִנַת (שָׁם נ"ח): וְדַבֵּר דָּבָר - 'שֶׁלֹּא יִהְיֶה דְּבֹרָךְ שֶׁל שֶׁבֶת כְּדְּבֹרָךְ שֶׁל חַל' (שֶׁבֶת קי"ג).

בְּבַחֲיִנַת (בְּמִדְבָּר ו'): כֹּה תְּבָרְכוּ - 'בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ' (סוּטָה ל"ח) שֶׁבְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ נִכְלָל

בְּרָכָה וְקִדְשָׁה

כִּי הַלְּשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ מְקוּשֶׁר לְשֶׁבֶת, שֶׁנֶּאֱמַר בּוּ בְּרָכָה וְקִדְשָׁה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב):

וַיְבָרֶךְ וַיְקַדֵּשׁ וְכו'.

ועל־כֵּן על־יְדֵי שְׁלֹשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ מְקַשֵּׁר לַשַּׁבָּת, עַל־כֵּן עַל־יְדֵי שְׁלֵמוֹת הַדְּבֹר שֶׁהוּא בְּחִינַת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, עַל־יְדֵי־זֶה מְמַשִּׁיכִין הַשְּׂמֻחָה שֶׁל שַׁבַּת לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל

כִּי יָמֵי הַחֹל הֵם בְּחִינַת עֲצָבוֹת

וְאֶפְלוּ הַמְצֻוֹת שֶׁעוֹשִׂין בְּיָמֵי הַחֹל הֵם בְּחִינַת עֲצָבוֹת

כִּי מִט"ט שְׁלֹטְנוּתָהּ בְּיָמֵי הַחֹל (תְּקוּנֵי זֹהַר, תְּקוּנֵי יוֹחַ, דָּף לֵג:), וּמִט"ט הוּא בְּחִינַת עֶבֶד, בְּחִינַת עֲצָבוֹת

אֲבָל שַׁבַּת הוּא בְּחִינַת בּוֹ, וְאֵז נִיחָא לְעֵלְאִין וְתַתְּאִין, וְנִתְעוֹרַר שְׂמֻחָה

וְאֵזִי נִתְרֹמְמִין וְנִתְעַלִּין כָּל הַמְצֻוֹת שֶׁל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל מִן הָעֲצָבוֹת, וְנִמְשָׁךְ עֲלֵיהֶם מְנוּחָה וְשְׂמֻחָה

בְּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית ה'): וַיֹּלֶד בֶּן וַיִּקְרָא שְׁמוֹ נֹחַ לְאֹמֹר, זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעַשְׂנוּ וּמִעֲצָבוֹן יְדִינוּ; הֵינּוּ בְּחִינַת שַׁבַּת שֶׁהִיא בְּחִינַת בּוֹ, בְּחִינַת נֹחַ, נִיחָא דְעֵלְאִין וְתַתְּאִין (עֵין תְּקוּנֵי ע' בְּסוֹפּוֹ וּבְזֹהַר בְּרֵאשִׁית נ"ח נ"ט), שֶׁהוּא מְנַחֵם וּמְשַׂמַּח הַכֹּל מִן הָעֲצָבוֹת, בְּחִינַת: זֶה יִנְחַמְנוּ וְכוּ'

וּכְשֶׁזּוֹכִין לְבְּחִינַת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, שֶׁהוּא מְקַשֵּׁר לַשַּׁבָּת, אֲזִי מְמַשִּׁיכִין עַל יְדוֹ אֶת הַקֹּדֶשׁ וְהַשְּׂמֻחָה שֶׁל שַׁבַּת לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל

כִּי מַחֲמַת שֶׁהַלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ מְקַשֵּׁר לַשַּׁבָּת, עַל־כֵּן נִמְשָׁךְ עַל יְדוֹ הַשְּׂמֻחָה שֶׁל שַׁבַּת לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל

זֶה: אֵל אֱלֹקִים ה' דְּבַר (עִם הַתְּבוּת) מְסַפֵּר שְׂמֻחָה, כִּי עַל־יְדֵי שְׁלֵמוֹת הַדְּבֹר שֶׁהוּא לְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ, נִמְשָׁךְ שְׂמֻחָה כַּנ"ל

סיכום אות ה

Blank space for notes or additional text.

מכאן לא חילקנו את התורה כדי להרגיל את הלומד לחלק לבד את התורה

ו. ועל־ידי־זה שִׁמְמִשְׁכִּין קִדְשָׁה שֶׁל שַׁבַּת לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחַל, עַל־ידי־זה נִתְגַּלָּה הָאֲחָדוּת הַפְּשׁוּט יִתְבָּרָה. כִּי בְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחַל הֵם פְּעֻלוֹת מְשַׁתְּנוֹת, שֶׁבְּכָל יוֹם נִבְרָא פְּעֻלָּה מְשֻׁנָּה, וְזֶה כִּנְגַד הַשְּׁכָל הָאֲנוּשִׁי, לְהַבִּין זֹאת בְּשִׁכְל הָאֲנוּשִׁי, שֶׁפְּעֻלוֹת מְשַׁתְּנוֹת יִהְיוּ נִמְשָׁכִין מֵאֶחָד הַפְּשׁוּט יִתְבָּרָה וְיִתְעַלָּה, כִּי בְשִׁכְל הָאֲנוּשִׁי אֵי אֶפְשָׁר לְהַבִּין זֹאת. רַק עַל־יְדֵי שַׁבַּת, שָׂאֲנוּ זֹכִין שֶׁנִּתֵּן לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרָה מִתְּנָה גְדוּלָּה, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבִרְכָה (שַׁבַּת י:): 'מִתְּנָה טוֹבָה יֵשׁ לִי בְּבֵית גִּנּוּזֵי וְשַׁבַּת שְׂמָה', עַל־ידי־זה נִתְגַּלָּה אֲחָדוּת הַפְּשׁוּט. כִּי שַׁבַּת מוֹרָה עַל אֲמוּנַת הַיְחוד, שָׂאֲנוּ מֵאֲמִינִים, שֶׁכָּל הַפְּעֻלוֹת מְשַׁתְּנוֹת נִמְשָׁכִין מֵאֶחָד הַפְּשׁוּט יִתְבָּרָה, שֶׁבְּרָא כָּלֵם בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחַל וְשַׁבַּת בְּשַׁבַּת. נִמְצָא שֶׁעַל יְדֵי שַׁבַּת נִתְגַּלָּה אֲחָדוּת הַפְּשׁוּט יִתְבָּרָה. וְהַתְּגַלּוֹת אֲחָדוּת הַפְּשׁוּט זֹאת הִבְחִינָה יְקָרָה מְאֹד אֶפְלוּ אֶצְלוֹ יִתְבָּרָה, כְּמוֹ שֶׁמְצִינּוּ: 'יְחִיד וְרַבִּים - הִלְכָה כְּרַבִּים' (בְּרַכּוֹת ט' וּל"ז), כִּי מִחֲמַת שֶׁהֵם רַבִּים, שֶׁכָּל אֶחָד יֵשׁ בּוֹ דְּעָה מְשֻׁנָּה בְּחִינַת פְּעֻלוֹת מְשַׁתְּנוֹת, וְכִשְׁהֵם מְסַכְּיִמִים יַחַד לְדַעַת אֶחָד, נִמְצָא בְּחִינַת פְּעֻלוֹת מְשַׁתְּנוֹת נִעֲשֶׂה בְּחִינַת אֲחָדוּת הַפְּשׁוּט, שֶׁזֶה יְקָר מְאֹד בְּעֵינָיו יִתְבָּרָה, וְעַל כֵּן הִלְכָה כְּמוֹתָם. וְגַם כְּדֵי שֶׁלֹּא לְהַרְבוֹת מִחֲלַקַּת בְּיִשְׂרָאֵל, כִּי אִם לֹא כֵן, כָּל יְחִיד וְיְחִיד יֵאמָר כִּדְעָתוֹ וְאֵין לְדַבֵּר סוּף, וְיִתְרַבּוּ מִחֲלַקַּת בְּיִשְׂרָאֵל (עַיֵן בְּבֵא־מִצִּיעָא נ"ט:), שָׂאִין זֶה רְצוֹנוֹ יִתְבָּרָה, כִּי רְצוֹנוֹ רַק בְּבִחִינַת אֲחָדוּת הַפְּשׁוּט, כִּי כְּשֶׁנִּתְגַּלָּה

בְּחִינַת אַחַדוֹת הַפְּשׁוּט לְמִטָּה, גַּם לְמַעְלָה נִתְגַּלָּה אַחַדוֹת הַפְּשׁוּט יִתְבַּרְךָ, בְּבְחִינַת: אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד, וּמִי כְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאַרְצוֹ. שְׁעַל יְדֵי אַחַדוֹת שְׁנַתְגַּלָּה בְּיִשְׂרָאֵל לְמִטָּה, נִתְגַּלָּה אַחַדוֹתוֹ הַפְּשׁוּט יִתְבַּרְךָ לְמַעְלָה:

זֶה בְּחִינַת מַעֲשֵׂה דְרָבִי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל בְּתַנּוּר שֶׁל עַכְנַאִי (בְּבֵא מְצִיעָא מ"ט), כִּי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר - הִלְכָה כְּמוֹתוֹ בְּכָל מְקוֹם' (שָׁם), וְהָיָה רוּצָה לְהֵרָאוֹת, שְׂזָכָה לְשִׁלְמוֹת הַדְּבֹר, דְּהֵינּוּ שְׁלֵמוֹת רְבוּעַ הַדְּבֹר, שְׂזוֹכִין לָזֶה עַל־יְדֵי הַלְכוֹת כַּנ"ל, וְעַל כֵּן אָמַר: 'חָרוֹב יוֹכִיחַ', אֲמַת הַמַּיִם יוֹכִיחַ', 'כְּתָלִי בֵּית הַמְדַרְשׁ יוֹכִיחוּ', 'בֵּית קוֹל יוֹכִיחַ'. כִּי אֵלּוּ אַרְבָּעָה דְבָרִים הֵם בְּחִינַת רְבוּעַ הַדְּבֹר, דְּהֵינּוּ אַרְבָּעָה חֻלְקֵי הַדְּבֹר הַנ"ל. כִּי הַצְּדִיקִים הֵם גְּבוּרֵי כַח עוֹשֵׂי דְבָרוֹ, כְּמוֹבָא בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ (לְדַלְקָה דָּף צ), שֶׁהֵם עוֹשִׂים וּמְנַהֲיִגִים עִם הַדְּבֹר כְּרָצוֹנָם, וְעַל־כֵּן רָצָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְהֵרָאוֹת, שְׁיֵישׁ לוֹ שְׁלֵמוֹת רְבוּעַ הַדְּבֹר, וְעַל־כֵּן יְכוֹל לַעֲשׂוֹת עִם הַדְּבֹר כְּרָצוֹנוֹ, דְּהֵינּוּ לְשִׁנוֹת הַטְּבַע כְּרָצוֹנוֹ עַל־יְדֵי שְׁלֵמוֹת דְּבֹרוֹ, וְהֵרָאָה זֹאת בְּאַרְבָּעָה דְבָרִים שֶׁהֵם בְּחִינַת רְבוּעַ הַדְּבֹר:

חָרוֹב יוֹכִיחַ - זֶה בְּחִינַת הַדְּבֹר שֶׁל צְדָקָה, כִּי חָרוֹב הוּא בְּחִינַת צְדָקָה, כִּי חָרוֹב נוֹטְעִין אוֹתוֹ רַק לְדוֹרוֹת, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ בְּגִמְרָא (תַּעֲנִית כ"ג): 'אֲנָא עֲלָמָא בְּחָרוֹבָא אֲשַׁתְּכַח, כִּי הֵיכִי דְשְׁתַּלִּי לִי אֲבָהָתִי, אֲנָא נְמִי שְׁתַּלִּי לְבַנְאִי'. נִמְצָא שֶׁהַחָרוֹב הוּא רַק לְדוֹרוֹת כְּמוֹ הַצְּדָקָה שֶׁהִיא לְדוֹרוֹת, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבִּי חֲזִיא (שְׁבַת קנ"א): 'כִּי אַתָּא עֲנִיא אֲקִידָם לָהּ רַפְתָּא, כִּי הֵיכִי דְלִקְדָמוֹ לְבַנְיָהּ וְכוּ', גִּלְגַּל הוּא שְׁחֹזֵר בְּעוֹלָם':

אֲמַת הַמַּיִם - זֶה בְּחִינַת תְּשׁוּבָה, בְּבְחִינַת (אֵיכָה ב): "שְׁפָכִי כַּמַּיִם לְבַדּוֹ נִכַח פְּנֵי ה'":

כְּתָלִי בֵּית הַמְדַרְשׁ - זֶה בְּחִינַת עֲשִׂירִים, שֶׁהֵם כְּתַל שֶׁהַכֹּל פּוֹנִין בוֹ, כִּי אֲהַבִּי עֲשִׂיר רַבִּים (מִשְׁלֵי י"ד), וְהַכֹּל פּוֹנִים אֶל הָעֲשִׂירִים. וְזֶהוּ: 'כְּתָלִי בֵּית הַמְדַרְשׁ', בְּחִינַת (תְּהִלִּים ל"ד): דְרָשִׁי ה' לֹא יִחְסְרוּ כָּל טוֹב דְּהֵינּוּ הַצְּדִיקִים - דוֹרְשֵׁי ה', שֶׁכָּל טוֹב נִמְשָׁךְ מֵהֶם. אִךְ 'צְדִיקִים מִהַנִּי זְכוּתֵיהוּ אֲעֲלֵמָא, אֲדִידְהוּ לָא' (חֻלִּין פ"ו), כִּי הַצְּדִיקִים בְּעֲצָמָן אֵין לָהֶם כְּלוּם, רַק מִמְּשִׁיכֵין כָּל טוֹב אֶל הָעוֹלָם, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבִרְכָה, עַל רַבִּי

חנינא בן דוסא (שם): 'כל העולם נזון בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובין וכו'. ועל כן העשירים נקראין כתלי בית המדרש, שהם כחל שהכל פונין אליו על ידי עשירותם, וכל טוב שיש להם נמשך להם מבחינת בית המדרש, הינו בחינת: "דורשי ה' לא יחסרו כל טוב, שמהם נמשך כל ההשפעות כנ"ל:

בת קול - זה בחינת מלכות, כי הקול יוצא משית עזקאין דקנה, בחינת מלכות, בחינת (מלכים א י'): שש מעלות לכסא (עין זהר נשא כ"א: פנחס רל"ה ובתקון כ"ב). נמצא שהראה רבי אליעזר בארבעה דברים אלו, שיש לו שלמות רבוע הדבור, דהינו בחינת ארבעה חלקי הדבור הנ"ל. אבל אף על פי כן לא השגהו על זה, כי יחיד ורבים - הלכה כרבים, כי זה יקר בעיני השם יתברך, שזה בחינת התגלות אחדות הפשוט מבחינת פעולות משתנות כנ"ל, שזה בחינת שבת כנ"ל. וזהו שאמר הקדוש ברוך הוא: 'נצחוני בני'; הינו שבחינת בן שלהם נצח, כי זה שרבים מסכימים לדעת אחד, זה בחינת שבת, בחינת בן כנ"ל:

וזה בחינת: עבדו את ה' בשמחה (תהלים ק). הינו להמשיך שמחה לבחינת עבד, בחינת מט"ט, בחינת ששת ימי החל כנ"ל. וזהו: דעו כי ה' הוא אלקים, בחינת אחדות הפשוט, שכל השנויים הם אחד, שזה נתגלה על ידי שנמשך השמחה של שבת לששת ימי החל, שהם בחינת עבד כנ"ל:

וזה בחינת חנפה. כי ימי חנפה הם ימי הודאה, שהוא בחינת שעשוע עולם הבא, בחינת הלכות, שעל ידי זה זוכין לשלמות הדבור, על ידי התגלות האמת כנ"ל. וזהו בחינת השמן של נר חנפה, בבחינת (דברים ל"ג): תמיה ואוריה לאיש חסידה; שעל ידי החסדים, דהינו בחינת הלכות, נתגלה אור האמת, בחינת: תמיה ואוריה. וזה בחינת השמן, שהוא בחינת אור האמת, בחינת (תהלים מ"ג): שלח אורך ואמתך. וצריך לתנו סמוך לפתח (שבת כ"א:), בחינת: פתחי פיה (מיכה ז'), הינו הדבור, כי האמת מאיר בהדבור כנ"ל, בבחינת (תהלים קיט): פתח דבריך יאיר" ואזי נמשך השמחה של שבת לששת ימי החל, על ידי לשון הקדש, שהוא שלמות הדבור.

זוהי בחינת: חנפה - חנו כ"ה, בחינת שבת נִיחָא, שְׁבוּ מִקֶּשֶׁר לְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת: כֹּה תִבְרְכוּ - בְּלִשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ כַּנ"ל. וְהַשְׁמָחָה שֶׁל שַׁבַּת מֵאִיר לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל, שֶׁהֵם גַּם יֵן בְּחִינַת חֲנֻפָה בְּחִינַת חֲנוּךְ, מִט"ט, עֶבֶד, שֶׁשְׁלֹטְנוּתָהּ בִּימֵי הַחֹל, בְּבְחִינַת: "זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂינֵנוּ וּמִעֲצָבוֹן יְדִינוּ בְּחִינַת שְׂמֻחָה שֶׁל שַׁבַּת, שֶׁנִּמְשָׁךְ לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל כַּנ"ל:

וְזוֹה: וְיֵהִי מִקֶּזֶץ שְׁנַתִּים יָמִים (ו). מִקֶּזֶץ - הֵינּוּ סוּף, בְּחִינַת הַלְכוּת, שֶׁהֵם שְׁעִשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא בְּסוּף. וְזוֹהוּ: שְׁנַתִּים יָמִים, כְּמֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה (חֲגִיגָה ה:): עַל הַאִי בַר בִּי רַב דְּחַד יוֹמָא שֶׁהָיָה מִצְטַעַר, עַד שֶׁדָּרַשׁ לוֹ רַבִּי יוֹחָנָן: וְאוֹתֵי יוֹם יוֹם יְדַרְשׁוּן, שִׁיּוֹם אֶחָד בְּשָׁנָה חָשׁוּב שָׁנָה, וְזוֹהוּ: שְׁנַתִּים יָמִים, בְּחִינַת הַיָּמִים שֶׁנִּחַשְׁבִּין לְשָׁנִים עַל־יְדֵי לַמּוֹד הַלְכוּת, בְּחִינַת יוֹם יוֹם יְדַרְשׁוּן כַּנ"ל:

(וּגְמַר פְּרוּשׁ הַפְּסוּק עַל־פִּי הַתּוֹרָה הַנ"ל לֹא זָכִינוּ לְשִׁמְעַ)

וּבְשַׁעֲהָ שֶׁהֵלֵב בְּצָרָה גַּם הָרָאָה בְּצָרָה. כִּי הָרָאָה הִיא קִיּוּם הַגּוּף, כִּי הָרָאָה מְקַיֶּמֶת הַלְחָה לְבָנָה וּמִמְשַׁכֶּת הַלְחָלוּחִית לְהַגּוּף, כִּי הַגּוּף יֵשׁ לוֹ תְּנוּעוֹת שֶׁהֵם מִיבְשִׁין הַגּוּף, כִּי הַתְּנוּעוֹת מִיבְשִׁין, וְעַל כֵּן עֶקֶר הַקִּיּוּם - עַל־יְדֵי הָרָאָה, שֶׁמִּמְשַׁכֶּת לְחִלּוּחִית. וְכִשְׁהֵלֵב בְּצָרָה, שְׂאֵז הַדָּמִים עוֹלִין וְשׁוֹטְפִין עַל הַלֵּב, וְאֵזִי הַלֵּב דּוֹפֵק בְּדַפְּקוֹת גְּדוּלוֹת, אֵזִי הָרָאָה מְנַשְׁבֶּת נְשִׁיבוֹת גְּדוּלוֹת, וְאֵזִי נְתִיבֵשׁ הָרָאָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה נְתִיבֵשׁ הַגּוּף, חֵס וְשְׁלוֹם. וְשָׁמֹן הוּא רְפוּאָה לְהָרָאָה, כְּמוֹ שְׂאֹמְרִין הָעוֹלָם, כִּי הַשָּׁמֹן מְלַחֵלֵחַ, הֵינּוּ בְּחִינַת הַשָּׁמֹן הַנ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּקוּן הַצָּרָה כַּנ"ל. וּבַתְּחִלָּה כְּשֶׁהִצְדִּיק בְּצַעַר וּבְצָרָה, כְּמָה וְכְמָה נְשִׁמוֹת שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה וְעוֹלָם הַבָּא מְקוֹנְנִין וּמְתַאֲבְלִין עַל צַעֲרוֹ, וְגַם הַשְּׂכִינָה מְקוֹנְנָת, כִּי אֶפְלוּ עַל דָּמִים שֶׁל רְשָׁעִים הַשְּׂכִינָה מְקוֹנְנָת, קַל וְחֹמֶר עַל דָּמֹן שֶׁל צְדִיקִים, כְּמוֹ שְׂאֹמְרוֹ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה, (סִנְהֶדְרִין מו) אֲבָל כְּשֶׁזָּכָה לְרְפוּאָה, אֵזִי מְתַנַּחֲמִין כָּלָם, וְנִמְשָׁךְ שְׂמֻחָה לְכָלָם, בְּבְחִינַת (יִשְׁעִיָה נ"ז): וְאַרְפָּאֵהוּ וְאַשְׁלֵם נַחְמִים לוֹ וְלֹאֲבָלְיוֹ, שֶׁעַל יְדֵי רְפוּאָתוֹ נִמְשָׁךְ נַחְמָה לְכָל הָאֲבָלִים הַנ"ל, הֵינּוּ שְׂמֻחָה כַּנ"ל:

וְדַע, שֶׁמִּזְמוֹר לְתוֹדָה הוּא מְסַגֵּל לְמִקְשָׁה לִילֵד, דִּהֵינּוּ לּוֹמֵר אוֹתוֹ. כִּי מִזְמוֹר לְתוֹדָה - רֵאשִׁי תְּבוֹת מַל, בְּחִינַת שְׂבַעִין קְלִין שֶׁל הַיּוֹלָדֶת שֶׁצּוֹעֵקֶת קֹדֶם הַלְדָה, כְּמוֹבָא (ז). וְיֵשׁ

בְּמִזְמוֹר זֶה קס"ח אוֹתִיּוֹת. קס"ח הוּא חֶסֶד בְּאִתּוֹ ב"ש, שְׁעַל יְדֵי הַחֶסֶד בְּחִינַת הַלְכוֹת
הַהוֹלָדָה בְּנִקְל כַּנ"ל. וַיֵּשׁ מ"ג תְּבוֹת בְּזֶה הַמִּזְמוֹר, כִּי קִשּׁוּי לִילֵד הוּא עַל־יְדֵי שְׁיִישׁ קְלִפָּה
שֶׁהִיא אוֹמֶרֶת: "גְּזוֹר, גַּם לִי גַם לָךְ לֹא וְכוּ' (מְלָכִים־א ג'), כִּי אֵינּוּ רוֹצֶה שְׁיִיצֵא לְאוֹר
הָעוֹלָם, וְכַנְגֵּד זֶה יֵשׁ מ"ג תְּבוֹת בְּזֶה הַמִּזְמוֹר כְּנֶגֶד בְּחִינַת גַּם הַנ"ל, כִּי הַמִּזְמוֹר הַזֶּה הוּא
סְגֻלָּה לְמִקְשָׁה לִילֵד כַּנ"ל:

שלב הרביעי

בנין סולם התורה

לימוד עצמי

כדי להקל על הלומד למלאות את כל שלבי התורה בסולם בנין התורה, ציינו כאן את כל השלבים לפי סדר התורה, ועל הלומד להתבונן היטב מהו השלב הראשון ומהו השלב האחרון.

בהרבה תורות מצינו שהשלבים הם לא לפי סדר התורה, אמנם בתורה ב' ח"ב השלבים הם לפי סדר התורה, אולם מצד אחר יש בתורה זו שיש הרבה דברים שהם לא שלב חדש בתורה אלא הם בחי' של שלב מסוים, למשל שעשוע עוה"ב אינו שלב חדש, אלא הוא כלול בשלב הראשון של הודאה והלכה, לכן ציינו את כל הראשי פרקים של התורה, ועל הלומד לציין מהו שלב בבנין התורה, ומהו דבר שאינו שלב חדש אלא הוא שייך לשלב מסוים, וכאמור לעיל בהרחבת השלבים שיש דברים שהגם שהם שלב חדש [שא' מביא ב' וב' מביא ג' וכו'] אבל אינו משתלב תוך שלבים של בנין התורה אלא הם רק רווח צדדי שלא אותו שלב [כגון ענין הריאה וכדומה^[1]].

א. הודאה - להודות ולהלל

ג. שעשוע עוה"ב

ד. להכיר אותו יתברך ולהיות סמוך אליו

ה. ללמוד הלכה

ו. לחדש הלכה

יח. וכמובן שבעיון התורה כל פרט בתוך הוא חלק בלתי נפרד מבנין התורה.

- ז. תהלוכות הדמים ששוטפים את הלב בשעת הצרה
- ח. תהלוכות הדמים ההולכים כסדר
- ט. הולדה בנקל
- י. תמכי אורייתא שנותנים צדקה
- יא. מילוי אור הלבנה כאור החמה
- יב. אור האמת
- יג. שמאיר בדיבור
- יד. ריבוע הדיבור
- טז. שלושה קווי אמת
- טז. תפילה באמת - לבטל גזרותיו יתברך
- יז. תורה באמת
- יח. שידוכים אמיתים
- יט. נשלם הדיבור
- כ. לשון הקודש
- כא. להמשיך השמחה של שבת לתוך ששת ימי החול
- כב. ע"י שבת נתעורר שמחה ונתרוממים כל המצוות ונמשכים עליהם מנוחה ושמחה
- כג. התגלות אחדות הפשוט מתוך פעולות המשתנות
- כד. ימי חנוכה

כה. רפואת הריאה

כו. כולם מתנחמים ונמשכים שמחה לכולם

כז. אמירת מזמור לתודה

גם על שלב זה ניתן לשמוע שיעור נפלא בקו אשכילה בדרך תמים שלוחה 6

פילונט

